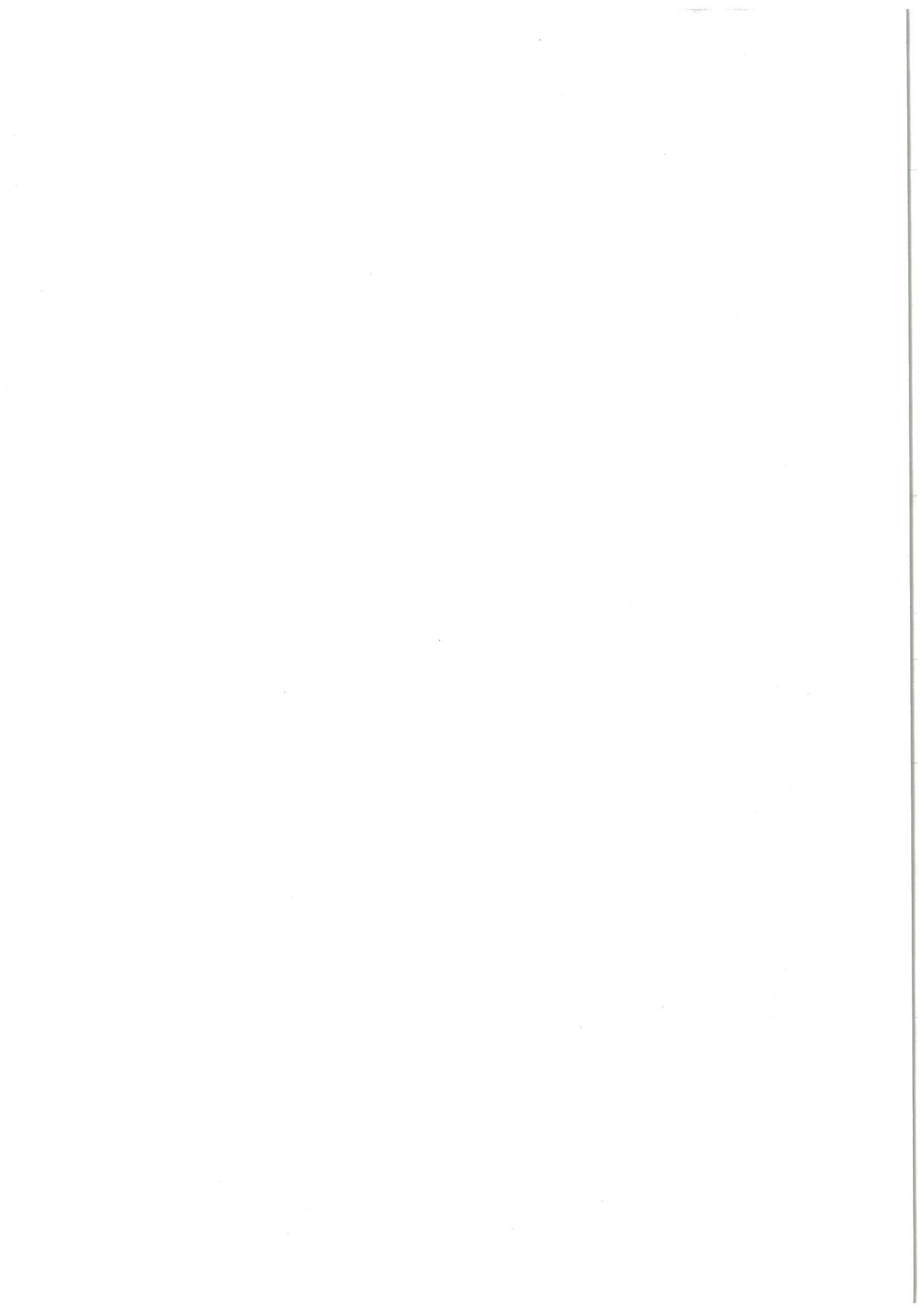

หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

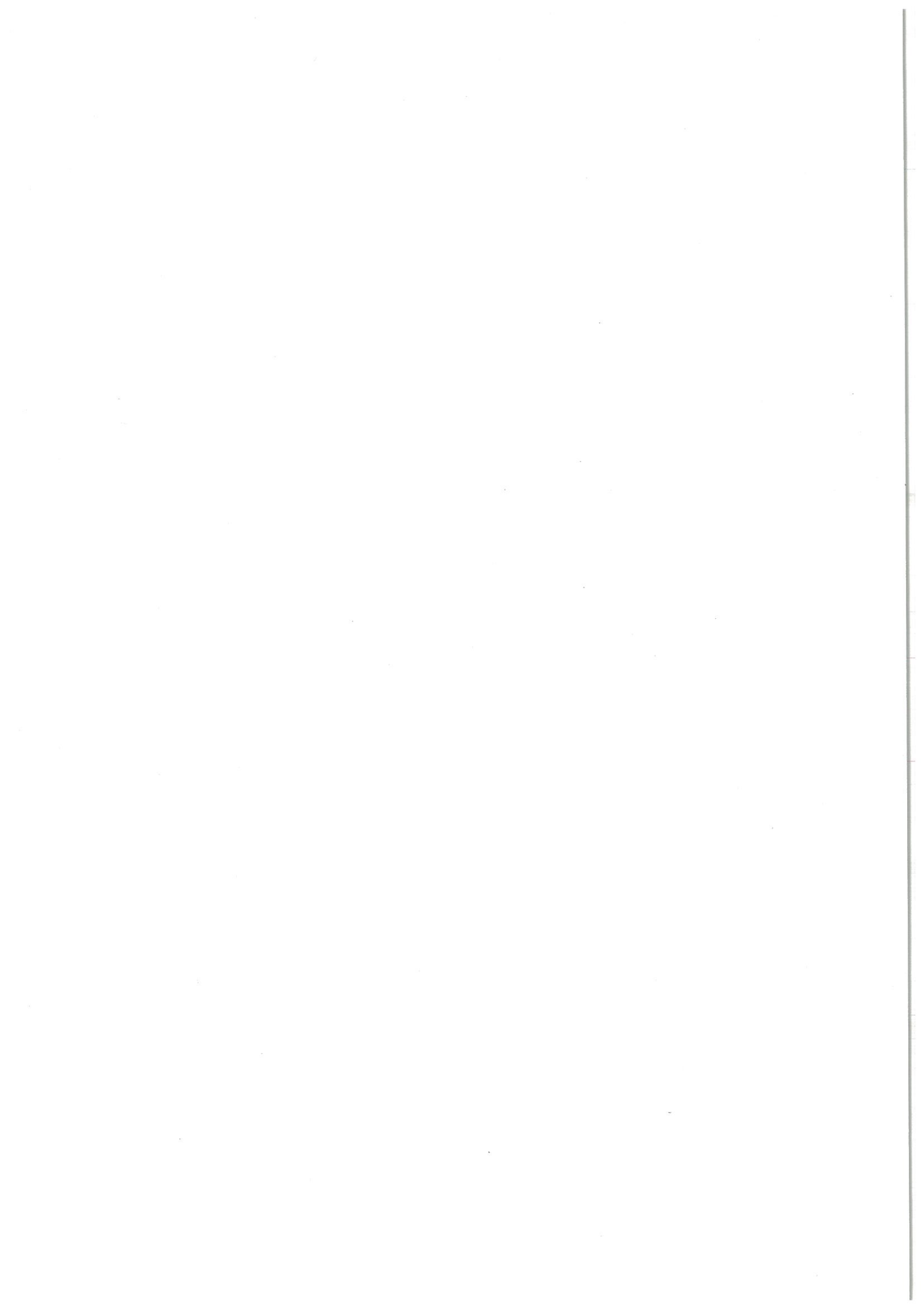
คำนำ

หลักสูตรนี้ ใช้ประกอบการศึกษาของนักศึกษาผู้สมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๙) ซึ่งได้รับทราบหลักสูตรจากคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรียบร้อยแล้ว ตามหนังสือที่ ศธ ๐๕๐๖(๒)/๑๗๒๖ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๑ คู่มือหลักสูตรนี้เป็นฉบับย่อโดยได้นำเนื้อหาจากหลักสูตรฉบับเต็ม เฉพาะส่วนที่เห็นว่าจำเป็นสำหรับนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต มาบรรจุไว้เพื่อให้นักศึกษาที่เข้าศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว ได้ศึกษาและทำความเข้าใจ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หลักสูตรฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาของนักศึกษา และสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการศึกษาต่อไป

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป	๒
หมวดที่ ๒ ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร	๖
หมวดที่ ๓ ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร	๘
หมวดที่ ๔ ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล	๑๘
หมวดที่ ๕ หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา	๒๕
หมวดที่ ๖ การพัฒนาคณาจารย์	๒๗
หมวดที่ ๗ การประกันคุณภาพหลักสูตร	๒๘
หมวดที่ ๘ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร	๓๓
คำอธิบายรายวิชา	๓๔
ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๙	๔๓

หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๙

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อหลักสูตร : ๒๕๔๘๑๘๖๑๑๐๙๑๑๑
ภาษาไทย : หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
ภาษาอังกฤษ : Master of Arts Program in Buddhism and Philosophy
๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา
ภาษาไทย ชื่อเต็ม : ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (พุทธศาสนาและปรัชญา)
ชื่อย่อ : ศน.ม. (พุทธศาสนาและปรัชญา)
ภาษาอังกฤษ ชื่อเต็ม : Master of Arts (Buddhism and Philosophy)
ชื่อย่อ : M.A. (Buddhism and Philosophy)
๓. วิชาเอก : ไม่มี
๔. จำนวนหน่วยกิต : ตลอดหลักสูตร ๓๖ หน่วยกิต
๕. รูปแบบของหลักสูตร
๕.๑ รูปแบบ : หลักสูตรระดับปริญญาโท
๕.๒ ภาษาที่ใช้ : จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย
๕.๓ การรับเข้าศึกษา : รับนักศึกษาไทยและต่างประเทศ
๕.๔ ความร่วมมือกับสถาบันอื่น : เป็นหลักสูตรเฉพาะของมหาวิทยาลัย
๕.๕ การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา : ให้ปริญญาสาขาวิชาเดียว
๖. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร :
๖.๑ เป็นหลักปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๙ ปรับปรุงจากหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา พ.ศ.๒๕๕๔
๖.๒ เริ่มใช้ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ เป็นต้นไป
๖.๓ สภาวิชาการพิจารณาเห็นชอบหลักสูตรในการประชุม ครั้งที่ ๗ / ๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๖ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙
๖.๔ สภามหาวิทยาลัยอนุมัติหลักสูตรในการประชุมครั้งที่ ๙ / ๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๗ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙
๖.๕ สภาวิชาการพิจารณาเห็นชอบหลักสูตรในการประชุม ครั้งที่ ๓ / ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐
๖.๖ สภามหาวิทยาลัยอนุมัติหลักสูตรในการประชุม ครั้งที่ ๒ / ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๓๑ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๗. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

หลักสูตรมีความพร้อมเผยแพร่คุณภาพในปี ๒๕๖๐ (หลังจากเปิดสอนหลักสูตรเป็นเวลา ๑ ปี)

๘. อาชีพที่สามารถประกอบอาชีพได้หลังสำเร็จการศึกษา :

- ๘.๑ รับราชการครู สอนจริยธรรม สายสังคมศึกษา
- ๘.๒ รับราชการทหาร อนุศาสนา
- ๘.๓ เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย สอนสาขาศาสนา และ ปรัชญา
- ๘.๔ รับราชการกระทรวงวัฒนธรรม
- ๘.๕ รับราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- ๘.๖ รับราชการกรมราชทัณฑ์ อนุศาสนา
- ๘.๗ ประกอบอาชีพอิสระ
- ๘.๘ ใช้ร่วมกับทุกอาชีพที่นักศึกษาประกอบอาชีพอยู่ก่อน หรือนำไปปรับใช้กับการดำรงชีวิต

๙. ชื่อนามสกุล ตำแหน่ง และคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

๙.๑ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา สำหรับเปิดสอน ณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ลำดับ	ชื่อ-ฉายา-นามสกุล	คุณวุฒิสถาบันระดับอุดมศึกษา	สำเร็จการศึกษา	
			สถาบัน	ปี พ.ศ.
๑	พระครูปลัดสุวัฒนเมธาคุณ,ดร. (ชัยยันต์ สีบกระพันธ์)	ศน.ด. (พุทธศาสนาและปรัชญา)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๕๖
		ศน.ม. (พุทธศาสนาและปรัชญา)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๕๑
		ศน.บ. (พุทธศาสตร์)	มหาวิทยาลัย.มหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๔๗
๒	พระมหาบุญไทย ปุณฺณมโน,ดร. (ด้วงวงศ์)	ศน.ด. (พุทธศาสนศึกษา)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๕๓
		ศศ.ม. (ปรัชญา)	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๒๕๔๐
		ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๓๔
๓	ผศ.ดร. บุญร่วม คำเมืองแสน	Ph.D. (Philosophy)	Dr. Bhim Roa Ambedkar University, India	๒๕๕๑
		M.A. (Buddhist Studies)	University of Delhi, India	๒๕๔๓
		ร.บ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก	๒๕๕๖
		ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๓๘

๑๐. สถานที่จัดการเรียนการสอน : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

๑๑. สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นในการวางแผนหลักสูตร

๑๑.๑ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยในปัจจุบัน มีความแตกต่างจากอดีตอย่างเห็นได้ชัด จากการที่มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศชาติทางด้านวัตถุมากกว่าการพัฒนาจิตใจ ทำให้คนในสังคมแสวงหาแต่ผลประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไป ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นการดำเนินชีวิตแบบวิถีไทย วิถีพุทธก็ลดน้อยลงไป ประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามถูกมองข้ามละเลยไร้ประโยชน์

หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาเอง ก็ถูกลดความสำคัญลงไป พยายามสร้างนวัตกรรมใหม่ที่มุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจ การลงทุน และการท่องเที่ยว สิ่งที่มาคือจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมมีน้อย มีการทุจริตเกิดขึ้น

การบริการทางการศึกษาที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่จะทำให้เกิดจิตสำนึกที่ดีงามและพัฒนาตามหลักไตรสิกขา โดยบูรณาการหลักธรรมให้เข้าใจและเข้าถึงประชาชนทุกคน ทุกระดับของความรับผิดชอบต่อสังคม และเข้าถึงหลักธรรมชาติ บริโภคปัจจัย ๔ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความสมดุลของประเทศชาติและโลก

๑๑.๒ สถานการณ์หรือการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม

สภาพทางสังคมที่เปลี่ยนไป ควรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและการส่งเสริมให้มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานพระพุทธศาสนา

การอยู่ร่วมกันในสังคม สำคัญที่สุดคือการศึกษาแก่คนในประเทศชาติ เพราะการศึกษาเป็นการปรับความเห็นหรือทัศนคติให้ถูกต้องตามหลักการอยู่ร่วมกัน สังคมแตกแยก ขนชั้นที่แตกต่าง วัฒนธรรมที่หลากหลาย เป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องศึกษาเรียนรู้ให้เกิดขึ้น การพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นพัฒนาประเทศชาติไปสู่ความเจริญและความสงบสุข ประเทศชาติอาจจะไม่ร่ำรวย แต่ประชาชนมีความรู้มีการศึกษา ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ โดยเฉพาะสังคมที่เจริญด้วยความรู้และคุณธรรม

๑๒. ผลกระทบจากข้อ ๑๑ ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

๑๒.๑ การพัฒนาหลักสูตร

การเรียกร้องต่อสังคมให้มีคุณธรรมจริยธรรม ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร บางส่วนให้กระชับ โดยการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยและเสริมเพิ่มเติมส่วนที่สังคมหรือประเทศชาติต้องการพัฒนา ให้เป็นหลักสูตรที่มีคุณค่าและเป็นที่ต้องการของสังคมอย่างจริงจังและสามารถผลิตนักการศึกษาที่สามารถตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศ โดยใช้องค์ความรู้และวิธีการทางการศึกษามาเป็นฐานในการออกแบบหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องต่อไป

๑๒.๒ ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย

เพื่อผลิตนักศึกษาระดับมหาบัณฑิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสังคม มีความรู้ ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้ผลงานวิจัย และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในการให้บริการวิชาการแก่สังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้ง คำนึงถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมไทย ในฐานะเป็นองค์กรที่ผลิตมหาบัณฑิตที่เป็นตัวอย่างของสังคมในการขึ้นทางด้านความรู้และความประพฤติ จึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย ได้แก่

ก. ด้านการเรียนการสอน ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนแบบบรรยายอย่างเดียวมาเป็นยึดตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ข. ด้านการวิจัย ให้ความสำคัญในการค้นคว้าวิจัย เพื่อให้ผู้ศึกษารู้จักการค้นคว้าและการทำวิจัย จึงได้จัดวิชาระเบียบวิธีวิจัยเข้ามาในทุกหลักสูตร

ค. ด้านบริการวิชาการแก่ชุมชน จัดกิจกรรมเป็นประจำ การทัศนศึกษานอกสถานที่ การอภิปราย หรือปาฐกถา โดยให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการบรรยาย หรือปาฐกถา ตลอดจนการสัมมนาทางวิชาการ เป็นต้น

ง. ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม มีการจัดกิจกรรมการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมเป็นประจำทุกภาคการศึกษา ได้แก่ การจัดกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ การเข้าร่วมกิจกรรมวันสงกรานต์ เป็นต้น

๑๓. ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะ/ภาควิชาอื่นของมหาวิทยาลัย

๑๓.๑ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรนี้เปิดสอนโดยคณะ/ภาควิชา/หลักสูตร

รายวิชาที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษา ๔ สาขาวิชา ต้องศึกษาเป็นรายวิชาบังคับ ๙ หน่วยกิต คือ ๑) สารัตถะในพระไตรปิฎก Essence of in the Tipitaka ๒) ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน Theory and Practice of Meditation ๓) ระเบียบวิธีวิจัย Research Methodology เป็นรายวิชาที่ต้องศึกษาร่วมกัน ๔ สาขาวิชา คือ ๑) สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ๒) สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ๓) สาขาวิชาการปกครอง ๔) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

๑๓.๒ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนให้ภาควิชา/หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

ไม่มี

๑๓.๓ การบริหารจัดการหลักสูตร

๑) หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มีการแต่งตั้งกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร

๒) มอบหมายให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร หลักสูตรพุทธศาสนาและปรัชญา ควบคุมการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดรายวิชา

๓) แต่งตั้งผู้ประสานงานประจำหลักสูตร เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับ สาขาวิชา อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา ในการกำหนดรายวิชา การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล

หมวดที่ ๒ ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

๑. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๑ ปรัชญาของหลักสูตร

“พัฒนามนุษย์ตามแนวพุทธปรัชญา ศึกษา ค้นคว้า วิจัย ให้บริการความรู้สู่สังคม โดยมุ่งเน้นส่งเสริมผลิตมหาบัณฑิตทางด้านพระพุทธศาสนาและปรัชญา ให้มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ทฤษฎีและปฏิบัติ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ”

๑.๒ ความสำคัญของหลักสูตร

ปรัชญาของหลักสูตรนี้ มีความสำคัญต่อการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งระบบเพราะต้องการพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้คู่คุณธรรม สอดคล้องกับปรัชญาของมหาวิทยาลัยคือ ความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา และสอดคล้องกับปรัชญาของบัณฑิตวิทยาลัย คือ ส่งเสริมศึกษา ค้นคว้าวิจัย เพื่อองค์ความรู้คู่คุณธรรม

๑.๓ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- ๑.๓.๑ ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญา มีความรู้ มีคุณธรรม
- ๑.๓.๒ ผลิตบัณฑิตให้มีความเข้าใจหลักพุทธศาสนาและปรัชญา
ปรับใช้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน
- ๑.๓.๓ ผลิตบัณฑิตให้มีความเข้าใจแก่นแท้ของพุทธศาสนาและปรัชญา มีภาวะผู้นำ
ใช้ปัญญาวิเคราะห์ด้วยหลักเหตุและผล

๒. แผนพัฒนาปรับปรุง

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
- ปรับปรุงหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาให้ได้มาตรฐานตามที่ สกอ. กำหนด	- พัฒนาหลักสูตร -ติดตามประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ	- เอกสารปรับปรุงหลักสูตร - ผลการประเมินอาจารย์ที่สอน - จำนวนงานวิจัยของนักศึกษา - รายงานผลการประเมินหลักสูตร
- พัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบันให้มากที่สุด	-บูรณาการรายวิชาให้ตรงกับความต้องการของหน่วยงานองค์กรของรัฐและเอกชน	- รายวิชาที่เป็นแบบประยุกต์และบูรณาการ - จำนวนงานวิจัยในหลักสูตรของนักศึกษาที่บูรณาการกับการทำงาน
- รักษาคุณภาพหลักสูตร เน้นการเรียนการสอนและบริการวิชาการให้มีประสบการณ์ในการนำความรู้ทางพระพุทธศาสนาและปรัชญาไปใช้กับการทำงาน - แผนพัฒนาทักษะการสอนที่เน้นแนวคิดเชิงพุทธศาสนาและปรัชญา	- สนับสนุนบุคลากรด้านการเรียนการสอนให้ทำงานบริการวิชาการแก่องค์กรภายนอก -อาจารย์มีความรู้ สามารถถ่ายทอดประสบการณ์และการนำเสนอเป็นที่พึงพอใจ	- ปริมาณงานบริการวิชาการต่ออาจารย์ในหลักสูตร - ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์ที่มีความรู้ในพระไตรปิฎกในระดับดี

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
		<ul style="list-style-type: none"> - รายงานความพึงพอใจในทักษะความรู้ความสามารถในการทำงานของมหาบัณฑิต โดยเฉลี่ยในระดับดี
<ul style="list-style-type: none"> - นำผลการประเมินการเรียนการสอนประจำภาคการศึกษา มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา และการบริหารจัดการหลักสูตร - จัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปีการศึกษา - ปรับปรุงหลักสูตรและแผนการผลิตบัณฑิต ทุก ๕ ปี 	<ul style="list-style-type: none"> - ประเมินผลการเรียนการสอน - ประเมินผลความพึงพอใจในการดำเนินงานของหลักสูตรและคุณภาพของบัณฑิต - ประเมินความต้องการของผู้ใช้และตลาดแรงงาน - ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร - ประเมินคุณลักษณะบัณฑิตและคุณภาพการศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และเกณฑ์มาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - รายงานผลการประเมินการเรียนการสอน ประจำภาคการศึกษา - สถิติและจำนวนนักศึกษาที่รับและสำเร็จการศึกษา - รายงานผลความพึงพอใจในการดำเนินงานของหลักสูตรและคุณภาพของบัณฑิต - ข้อเสนอแนะของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ผู้สอน และผู้ใช้บัณฑิต - รายงานการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา - รายงานการประเมินคุณลักษณะบัณฑิตและคุณภาพการศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และเกณฑ์มาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

หมวดที่ ๓ ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร

๑. ระบบการจัดการศึกษา

๑.๑ ระบบ

เป็นระบบการจัดการศึกษาในหลักสูตรแบบทวิภาค โดยปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาค การศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ โดยรายละเอียดให้เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๔

๑.๒ การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

๑.๓ การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

ไม่มี

๒. การดำเนินการหลักสูตร

๒.๑ วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

ภาคปกติ เรียนในวันจันทร์-ศุกร์

ภาคนอกเวลาราชการ เรียนวันเสาร์-อาทิตย์

ภาคการศึกษา ๑ เดือน สิงหาคม – ธันวาคม

ภาคการศึกษา ๒ เดือน มกราคม – พฤษภาคม

ทั้งนี้ให้เป็นไปตามประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย

๒.๒ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๑) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ตามที่หลักสูตรกำหนดจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอื่นๆ ซึ่งหลักสูตรปริญญาตรี สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) หรือสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยให้การรับรอง

๒) มีเกรดเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ จากระบบ ๔ แต้ม

๓) ผู้ที่ได้เกรดเฉลี่ยไม่ถึงเกณฑ์ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยอาจพิจารณารับเป็นนักศึกษาได้โดยพิจารณาจากประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี

๔) ในกรณีที่จบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่างประเทศต้องมีคุณสมบัติอย่างอื่นเพิ่มเติมตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

๕) สำหรับผู้ที่ไม่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญา จะต้องศึกษารายวิชาทางพระพุทธศาสนาและปรัชญาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า ๒ รายวิชา ตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

๖) มีความประพฤติดี ไม่มีประวัติในทางเสียหาย ไม่เป็นโรคร้ายแรงที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา

๒.๓ ปัญหาของนักศึกษาแรกเข้า

๑) นักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานทางภาษาบาลี พระพุทธศาสนา ปรัชญา

๒) นักศึกษาบรรพชิตที่เข้าวุฒิการศึกษาสงฆ์เข้าศึกษาต่อไม่มีทักษะในการวิจัย

๓) นักศึกษาไม่มีทักษะทางภาษาอังกฤษ

๒.๔ กลยุทธ์ในการดำเนินการแก้ไขปัญหา/ข้อจำกัดของนักศึกษาในข้อ ๒.๓

ปัญหาของนักศึกษาแรกเข้า	กลยุทธ์ในการดำเนินการแก้ไขปัญหา
ไม่มีพื้นฐาน/ทักษะทางภาษาบาลี	มีการเรียนปรับวิชาพื้นฐาน
บรรพชิตที่เข้าวุฒิ ป.ธ.๘ เข้าศึกษาไม่มีทักษะวิจัย	มีการเรียนระเบียบวิธีวิจัย
ทักษะภาษาอังกฤษ	มีการเรียนภาษาอังกฤษ

๒.๕ แผนการรับนักศึกษาปีการศึกษา ๒๕๖๑

๒.๕.๑. สำหรับเปิดสอน ณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ภาคปกติและพิเศษ จำนวน ๒๕ รูป/คน

๒.๖ งบประมาณตามแผน

งบประมาณ : ใช้งบประมาณจากเงินรายได้และเงินอุดหนุนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประมาณการค่าใช้จ่ายต่อหัวในการผลิตบัณฑิตตามหลักสูตรแบ่งเป็น ๒ ประเภท

๑) ภาคปกติ เทอมละ ๑๒,๕๐๐ บาท ปีละ ๒๕,๐๐๐ บาท

๒) ภาคคนอกเวลาราชการ เรียนวันเสาร์-อาทิตย์ เทอมละ ๑๕,๐๐๐ บาท ปีละ ๓๐,๐๐๐ บาท

๒.๗ ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาใช้ระบบชั้นเรียน โดยเป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ๒๕๕๙

๒.๘ การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชา และการลงทะเบียนข้ามมหาวิทยาลัย

การเทียบโอนหน่วยกิต และรายวิชา ต้องได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำหลักสูตรและคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย และต้องเป็นไปตาม ตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ๒๕๕๙ หมวด ๕ ข้อ ๒๕.๕

๓. หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

ระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ๒ ปี แต่ไม่เกิน ๕ ปี

๓.๑ หลักสูตร

๓.๑.๑ จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ๓๖ หน่วยกิต

๓.๑.๒ โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มีโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

รายการ	จำนวนหน่วยกิต	
	แผน ก แบบ ก ๒	แผน ข
รายวิชาเสริมพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต	(๖)	(๖)
รายวิชาบังคับพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต	(๖)	(๖)
รายวิชาเรียน (Course work) ไม่น้อยกว่า	๒๔	๓๐
- รายวิชาบังคับ (Required Courses)	๙	๙
- รายวิชาเอก (Major Courses)	๑๒	๑๕
- รายวิชาเลือก (Elective Courses)	๓	๖
วิทยานิพนธ์ (Thesis)	๑๒	-
สารนิพนธ์ (Thematic Paper)	-	๖
จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร	๓๖	๓๖

หมายเหตุ : ๑) นักศึกษาทั้งแผน ก. และแผน ข. ต้องสอบผ่านวิชาภาษาอังกฤษ ให้ผ่านในระดับคะแนน S (Satisfactory)

๒) นักศึกษาผู้ที่ไม่ได้สำเร็จปริญญาตรีทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญาจะต้องเรียนวิชาเสริมพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต ทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญาเพิ่มเติมจำนวน ๒ รายวิชา ซึ่งรวมเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรดังนี้

รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต
GS ๔๒๑๐๑	สัมมนาประวัติและพัฒนาการพระพุทธศาสนา Seminar on Buddhist History and Development	(๓) (๓-๐-๖)
GS ๔๒๑๐๒	ปัญหาพื้นฐานทางปรัชญา The Problem of Fundamental of Philosophy	(๓) (๓-๐-๖)

๓) นักศึกษาจะต้องเรียนวิชาบังคับพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต ทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญาเพิ่มเติมจำนวน ๒ รายวิชา ซึ่งรวมเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรดังนี้

รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต
GS ๔๒๒๐๓	ภาษาบาลีเพื่อการวิจัย Pali for Research	(๓) (๓-๐-๖)
GS ๔๒๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาวិชาการทางพระพุทธศาสนา English for Buddhist Academic Purpose	(๓) (๓-๐-๖)

๓.๑.๓ ความหมายของเลขประจำวิชา

ลำดับ	เลขรหัส	หมายถึง
อักษรลำดับที่ ๑	GS	บัณฑิตวิทยาลัย
เลขลำดับที่ ๑	๔	ระดับปริญญาโท
เลขลำดับที่ ๒	๒	สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
เลขลำดับที่ ๓	๐	วิชาบังคับ
เลขลำดับที่ ๓	๑	วิชาเสริมพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต
เลขลำดับที่ ๓	๒	วิชาบังคับพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต
เลขลำดับที่ ๓	๓	วิชาเอก
เลขลำดับที่ ๓	๔	วิชาเลือก
เลขลำดับที่ ๓	๕	วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์
เลขลำดับที่ ๔-๕	๐๑	ลำดับวิชา

*ตัวอย่าง GS ๔๒๐๐๕ หมายถึง สารัตถะในพระไตรปิฎก

หมายเหตุ : GS หมายถึง บัณฑิตวิทยาลัย

เลข ๔ หมายถึง ระดับปริญญาโท

เลข ๒ หมายถึง สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

เลข ๐ หมายถึง วิชาบังคับ

เลข ๐๕ หมายถึง ลำดับวิชาที่ ๕

อักษรเลขรหัสหน่วยกิต เช่น น (บ-ป-ต)

๓ (๓-๐-๖)

หมายถึง ๓ หน่วยกิต

๓ บรรยาย ๓ ชั่วโมง

๐ ไม่มีปฏิบัติ

๖ ศึกษาด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมง

๓.๑.๔ รายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร

๑) รายวิชาเสริมพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต

นักศึกษาที่ไม่ได้จบปริญญาตรีทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญาต้องศึกษารายวิชาเสริมพื้นฐานที่ไม่นับหน่วยกิต ดังต่อไปนี้

รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต
GS ๔๒๑๐๑	สัมมนาประวัติและพัฒนาการพระพุทธศาสนา Seminar on Buddhist History and Development	(๓) (๓-๐-๖)
GS ๔๒๑๐๒	ปัญหาพื้นฐานทางปรัชญา The Problem of Fundamental Philosophy	(๓) (๓-๐-๖)

๒) รายวิชาบังคับพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต

นักศึกษาต้องศึกษารายวิชาบังคับพื้นฐานที่ไม่นับหน่วยกิต ดังต่อไปนี้

รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต
GS ๔๒๒๐๓	ภาษาบาลีเพื่อการวิจัย Pali for Research	(๓) (๓-๐-๖)
GS ๔๒๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาวិชาการทางพระพุทธศาสนา English for Buddhist Academic Purpose	(๓) (๓-๐-๖)

๓) รายวิชาบังคับ

นักศึกษาแผน ก แบบ ก ๒ และแผน ข ต้องศึกษารายวิชาบังคับ จำนวน ๙ หน่วยกิต ในรายวิชาต่อไปนี้

รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต
GS ๔๒๐๐๕	สารัตถะในพระไตรปิฎก Essence in the Tipitaka	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๐๐๖	ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน Theory and Practice of Meditation	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๐๐๗	ระเบียบวิธีวิจัย Research Methodology	๓ (๓-๐-๖)

๔) รายวิชาเอก

นักศึกษาแผน ก แบบ ก ๒ ต้องศึกษารายวิชาบังคับเฉพาะสาขา จำนวน ๑๒ หน่วยกิต และนักศึกษาแผน ข เรียน ๑๕ หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต
GS ๔๒๓๐๘	เปรียบเทียบคำสอนพระพุทธศาสนาเถรวาทกับมหายาน Comparative Study of Theravada and Mahayana Teaching	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๓๐๙	ตรรกศาสตร์เชิงประยุกต์ Applied Logic	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๓๑๐	สัมมนาอภิปรัชญา Seminar in Metaphysics	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๓๑๑	สัมมนาญาณวิทยา Seminar in Epistemology	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๓๑๒	ทฤษฎีและปัญหาจริยศาสตร์ Theories and Problems of Ethics	๓ (๓-๐-๖)

๕) รายวิชาเลือก

นักศึกษาแผน ก แบบ ก ๒ ต้องเรียนรายวิชาเลือกจำนวน ๓ หน่วยกิต และนักศึกษาแผน ข ต้องเรียน ๖ หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต
GS ๔๒๔๑๓	พุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ Buddhism and Science	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๑๔	ปรัชญาหลังนวยุค Philosophy of Post Modern	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๑๕	สัมมนาปรัชญาการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน Seminar on Education for Sustainable Development	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๑๖	สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ Sociology in Buddhist Approach	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๑๗	รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ Political Science in Buddhist Approach	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๑๘	นิเทศศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ Communication in Buddhist Approach	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๑๙	ปรัชญาสังคมและการเมือง Social Philosophy and Politic	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๒๐	สัมมนาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง Seminar on Philosophy for Sufficiency Economy	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๒๑	สัมมนาบทบาทสตรีในพระพุทธศาสนา Seminar on Feminine Roles in Buddhism	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๒๒	สัมมนาปรัชญาในวรรณศิลป์ไทย Seminar on Thai Art Literature Philosophy	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๒๓	สัมมนาปรัชญาจักรวาลวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ Seminar on Buddhist Cosmological Philosophy	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๒๔	สัมมนาปรัชญายุทธศาสตร์การพัฒนาและภาวะผู้นำ Seminar on Strategy of Development and Leadership Philosophy	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๒๕	สัมมนาพุทธสันติวิธี Seminar on Buddhist Peace	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๒๖	สัมมนาปรัชญาชีวิตและครอบครัว Seminar on Life and Family Philosophy	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๒๗	สัมมนาปรัชญาพุทธศาสนามหายาน Seminar on Mahayana Buddhist Philosophy	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๒๘	สัมมนาปรัชญาจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร Seminar on Ethic for Executive	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๒๙	สัมมนาปรัชญาประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย Seminar on Thai Tradition Arts and Culture Philosophy	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๓๐	สัมมนาปรัชญาในรัฐธรรมนูญไทย	๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Thai Constitution Philosophy		
GS ๔๒๔๓๑	ปรัชญาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและบุคลิกภาพ Philosophy of Life Quality and Personality Development	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๓๒	ปรัชญาการแก้ปัญหาคอร์รัปชันตามแนวพุทธศาสตร์ Philosophy of Solution of Corruption Problem in Buddhistic Approach	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๓๓	สัมมนาปรัชญาในบทเพลง Seminar on Philosophy in Songs	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๓๔	สัมมนาปรัชญาในพุทธศิลป์และโบราณคดี Seminar on Philosophy in Buddhist Arts and Archaeology	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๓๕	พุทธจริยศาสตร์ Buddhist Ethics	๓ (๓-๐-๖)

๖) รายวิชาวิจัย

ต้องลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑๒ หน่วยกิต สำหรับแผน ก แบบ ก ๒ และสารนิพนธ์
จำนวน ๖ หน่วยกิต สำหรับแผน ข

รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต
GS ๔๒๕๓๖	สารนิพนธ์ (แผน ข) Thematic Paper	๖
GS ๔๒๕๓๗	วิทยานิพนธ์ (แผน ก แบบ ก ๒) Thesis	๑๒

๓.๑.๕ แผนการศึกษา

๓.๑.๕.๑ สำหรับเปิดสอน ณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

๑) แผนการศึกษา แผน ก แบบ ก ๒ ชั้นปีที่ ๑/๑

รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต	บ	ป	ต
GS ๔๒๑๐๑	สัมมนาประวัติและพัฒนาการพระพุทธศาสนา*	(๓)	๓	๐	๖
GS ๔๒๑๐๒	ปัญหาพื้นฐานทางปรัชญา*	(๓)	๓	๐	๖
GS ๔๒๒๐๓	ภาษาบาลีเพื่อการวิจัย*	(๓)	๓	๐	๖
GS ๔๒๐๐๗	ระเบียบวิธีวิจัย	๓	๓	๐	๖
GS ๔๒๐๐๕	สารัตถะในพระไตรปิฎก	๓	๓	๐	๖
	รวม	๖			

หมายเหตุ * ไม่นับหน่วยกิต

ชั้นปีที่ ๑/๒

รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต	บ	ป	ต
GS ๔๒๓๐๙	ตรรกศาสตร์เชิงประยุกต์	๓	๓	๐	๖
GS ๔๒๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาวิชาการทางพระพุทธศาสนา*	(๓)	๓	๐	๖
GS ๔๒๐๐๖	ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน	๓	๓	๐	๖
GS ๔๒๓๑๑	สัมมนาญาณวิทยา	๓	๓	๐	๖
	รวม	๙			

หมายเหตุ * ไม่นับหน่วยกิต

ชั้นปีที่ ๒/๑

รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต	บ	ป	ต
GS ๔๒๓๐๘	เปรียบเทียบคำสอนพระพุทธศาสนาเถรวาทกับมหายาน	๓	๓	๐	๖
GS ๔๒๓๑๐	สัมมนาอภิปรัชญา	๓	๓	๐	๖
GS ๔๒๕๓๗	วิทยานิพนธ์	๖	-	-	-
	รวม	๑๒			

ชั้นปีที่ ๒/๒

รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต	บ	ป	ต
GS XXXXX	รายวิชาเลือก	๓	๓	๐	๖
GS ๔๒๕๓๗	วิทยานิพนธ์	๖	-	-	-
	รวม	๙			

๓.๑.๖ รายชื่ออาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย

สำหรับเปิดสอน ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ลำดับ	ชื่อ-ฉายา-นามสกุล	คุณวุฒิสถิตระดับอุดมศึกษา	สำเร็จการศึกษา	
			สถาบัน	ปี พ.ศ.
๑	*พระครูปลัดสุวัฒนเมธาคุณ, ดร. (ชัยยันต์ สืบกระพันธ์)	ศน.ด. (พุทธศาสนาและปรัชญา) ศน.ม. (พุทธศาสนาและปรัชญา) ศน.บ. (พุทธศาสตร์)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๕๖
			มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๕๑
			มหาวิทยาลัย.มหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๔๗
๒	*พระมหาบุญไทย ปุณฺณมโน, ดร. (ด้วงวงศ์)	ศน.ด. (พุทธศาสนศึกษา) ศศ.ม. (ปรัชญา) ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ)	ม. มหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๕๓
			มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๒๕๔๐
			มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๓๔
๓	* ผศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน	Ph.D. (Philosophy) M.A. (Buddhist Studies) รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)	Dr. Bhim Roa Ambedkar University, India University of Delhi, India	๒๕๕๑

		ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ)	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๔๓ ๒๕๕๖ ๒๕๓๘
๔	พระมหามหวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร. (อมาตย์มนตรี)	Ph.D. (Buddhist Studies) M.Phil. (Buddhist Studies) ศน.ม.(พุทธศาสนาและปรัชญา) ศน.บ. (สังคมวิทยา)	University of Delhi, India University of Delhi, India มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๕๐ ๒๕๔๘ ๒๕๔๓ ๒๕๔๐
๕	ดร. กฤตสุชิน พลเสน	Ph.D. (Philosophy) M.A. (Philosophy) ศน.บ. (ปรัชญา)	University Of Pune Kurukshetra University มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๕๔ ๒๕๔๙ ๒๕๔๕

หมายเหตุ: * อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

๓.๑.๑๑ อาจารย์ผู้สอน

๑) อาจารย์ประจำ

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	คุณวุฒิ	สาขาวิชาเอก	ตำแหน่งทางวิชาการ
๑	พระครูปลัดสุวัฒนเมธาคุณ	ศน.ด.	พุทธศาสนาและปรัชญา	อาจารย์
๒	พระมหาบุญไทย ปุณฺณมโน	ศน.ด.	พุทธศาสนศึกษา	อาจารย์
๓	นายบุญร่วม คำเมืองแสน	Ph.D.	Philosophy	ผศ.
๔	พระมหามหวินทร์ ปุริสุตโตโม	Ph.D.	Buddhist Studies	ผศ.
๕	นายกฤตสุชิน พลเสน	Ph.D.	Philosophy	อาจารย์

๑) อาจารย์พิเศษ

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	คุณวุฒิ	สาขาวิชาเอก	ตำแหน่งทางวิชาการ
๑	พระศาสนโสภณ	ศน.ด.	พุทธศาสตร์(กิตติมศักดิ์)	อาจารย์
๒	พระเทพวิสุทธิกวี	Ph.D.	Philosophy & Religion	อาจารย์
๓	พระมหาบุญศรี ญาณวุฑฺโฒ	ศน.ด.	พุทธศาสนศึกษา	ผศ.
๔	นายเกียรติ บุญเจือ	M.A.	Philosophy	ศ.
๕	นายชัยวัฒน์ อัดพัฒน์	M.A.	Philosophy	รศ.
๖	นายวิรัตน์ กางทอง	M.A.	Philosophy	รศ.
๗	นาย เสน่ห์ เดชะวงศ์	Ph.D.	Linguistics	อาจารย์
๘	นายธีรัตน์ แสงแก้ว	Ph.D.	Philosophy	ผศ.
๙	นายสมบูรณ์ วัฒนนะ	Ph.D.	Philosophy	อาจารย์
๑๐	นายผจญ คำชูสังข์	ศน.ด.	พุทธศาสนศึกษา	รศ.
๑๑	พระเมธาวิเชียร	Ph.D.	Buddhist Studies	ผศ.
๑๒	พระมงคลธรรมวิธาน	Ph.D.	Philosophy	อาจารย์
๑๓	พระศรีวินยาภรณ์	Ph.D.	Buddhist Studies	อาจารย์

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	คุณวุฒิ	สาขาวิชาเอก	ตำแหน่งทางวิชาการ
๑๔	นายสุวิญ รัชสัตย์	Ph.D.	Buddhist Studies	รศ.
๑๕	นายสุกิจ ชัยมุสิก	Ph.D.	Political Science	รศ.
๑๖	นายขวลิต ไทลธินทร์	Ph.D.	Political Science	อาจารย์
๑๗	นายจ่านง คันธิก	Ph.D.	Philosophy	รศ.
๑๘	นายสุธรรม ชูสัตย์สกุล	Ph.D.	Philosophy	รศ.
๑๙	นายสุเชาวน์ พลอยชุม	M.A.	Philosophy	อาจารย์
๒๐	นายศรชัย ท้าวมิตร	Ph.D.	Political Science	รศ.
๒๑	นายธวัช หอมทวนลม	Ph.D.	Philosophy	รศ.
๒๒	นายอำพล บุคดาสาร	ศน.ด.	พุทธศาสนาและปรัชญา	ผศ.
๒๓	พระมหาสมบัติ คุณเสโก	Ph.D.	Philosophy	อาจารย์

๔. องค์ประกอบเกี่ยวกับการฝึกภาคสนาม

หลักสูตรนี้ตามระเบียบมหาวิทยาลัย และระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย ได้กำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องเข้ารับการอบรมกรรมฐานหลักสูตรเข้มข้น เป็นระยะเวลา ๑๕ วัน

๔.๑ มาตรฐานผลการเรียนรู้ของประสบการณ์ภาคสนาม

นักศึกษาต้องรู้จักพัฒนากายภาวนา สีลภาวนา จิตภาวนา และปัญญาภาวนา สามารถรู้ทันอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับจิตและสามารถที่จะสงบระงับอารมณ์ด้านลบที่เกิดขึ้นได้

๔.๒ ช่วงเวลาที่จัดประสบการณ์

เป็นไปตามประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย

๔.๓ การจัดเวลาและตารางสอน

แบ่งเป็น ๓ ช่วงเวลา คือ เช้า บ่าย และเย็น เป็นระยะเวลา ๑๕ วัน เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑-๑๕ เมษายน ของทุกปีการศึกษา รายละเอียดเป็นไปตามกำหนดการของการฝึกอบรมหลักสูตรกรรมฐานเข้มข้น

๕. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำวิจัย

๕.๑ คำอธิบายโดยย่อ

๑) หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แผน ก ๒ เป็นหลักสูตรที่นักศึกษาต้องเข้ารับฟังบรรยายในรายวิชา โดยเฉพาะรายวิชา GS ๔๒๐๐๗ ระเบียบวิธีวิจัย เมื่อผ่านการศึกษาไปแล้ว ๑ ปีการศึกษา นักศึกษาจึงเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ได้เพื่อให้ความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัยและเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เหมาะสมกับความต้องการทำวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ให้อยู่ภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา

๒) หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แผน ข เป็นหลักสูตรที่นักศึกษาจะต้องเข้ารับฟังบรรยายในรายวิชา โดยเฉพาะรายวิชา GS ๔๒๐๐๗ ระเบียบวิธีวิจัย เมื่อผ่านการศึกษาไปแล้ว ๑ ปีการศึกษา นักศึกษาจึงเสนอหัวข้อสารนิพนธ์ได้เพื่อให้ความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัยและเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เหมาะสมกับความต้องการทำสารนิพนธ์ ทั้งนี้ให้อยู่ภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา

๕.๒ มาตรฐานผลการเรียนรู้

มาตรฐานผลการเรียนรู้จากการทำงานวิจัย เช่น

- ๑) มีองค์ความรู้จากการวิจัยทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญา
- ๒) สามารถสืบค้นข้อมูลจากพระไตรปิฎกได้

- ก) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล
- ข) สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติและอภิปรายผล
- ค) สามารถสรุปและนำเสนองานวิจัยด้วยภาษาพูด และภาษาเขียน

๕.๓ ช่วงเวลา

- ๑) นักศึกษาแผน ก ๒ เริ่มภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษาที่ ๒
- ๒) นักศึกษาแผน ข เริ่มภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษาที่ ๒

๕.๔ จำนวนหน่วยกิต :

- ๑) นักศึกษาแผน ก ๒ แต่ละภาคการศึกษา ๖ หน่วยกิต รวม ๑๒ หน่วยกิต
- ๒) นักศึกษาแผน ข แต่ละภาคการศึกษา ๓ หน่วยกิต รวม ๖ หน่วยกิต

๕.๕ การเตรียมการ

- ๑) อาจารย์ประจำวิชาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ โดยให้นักศึกษาเป็นผู้เลือกอาจารย์ที่ปรึกษาและหัวข้อที่นักศึกษาสนใจ
- ๒) อาจารย์ที่ปรึกษาจัดตารางเวลาการให้คำปรึกษาและการติดตามการทำงานของนักศึกษา
- ๓) นักศึกษามีคู่มือการทำ วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย และอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน

๕.๖ กระบวนการประเมินผล

กระบวนการประเมินผล กลไกการทวนสอบมาตรฐาน มีดังนี้

- ๑) ประเมินคุณภาพโครงสร้างวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ โดยอาจารย์ประจำวิชาและอาจารย์ที่ปรึกษา
- ๒) ประเมินความก้าวหน้าในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ โดยอาจารย์ที่ปรึกษา กำหนดให้นักศึกษารายงานความก้าวหน้าทุกบทและให้บันทึกไว้ในสมุดรายงานความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ และมีลายเซ็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง
- ๓) ประเมินผลความเรียบร้อยของวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ให้เป็นไปตามรูปแบบ (Format) ระเบียบวิธีวิจัยและคู่มือการทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย โดยประธานสาขาวิชาพุทธศาสนา และปรัชญาก่อนขึ้นสอบป้องกันวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์
- ๔) ประเมินผลขั้นตอนสุดท้าย คือ การเข้าสอบปากเปล่า (Oral Examination) โดยนักศึกษานำเสนอผลการวิจัยให้แก่คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ที่ได้รับแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัย รวมทั้งหมด ๕ รูป/คน รวมอาจารย์ที่ปรึกษาและหรืออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม มีผลการสอบเป็น ดีมาก (Very Good) ดี (Good) และ ผ่าน (Pass) และตก (F) เป็นเกณฑ์ ๔ ระดับ

หมวดที่ ๔ ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

๑. การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษา

ที่	ลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมนักศึกษา
๑	มีบุคลิกภาพที่น่าเลื่อมใส	เป็นผู้ที่กล้าแสดงออกทางความคิดที่ถูกต้องตามหลักเหตุผลทางพุทธศาสนาและปรัชญา
๒	เป็นแบบอย่างในสังคม	เป็นตัวแทนทางความคิด เป็นผู้นำทางปัญญา โดยยึดถือหลักเหตุผลทางพุทธศาสนาและปรัชญา
๓	มีคุณธรรมจริยธรรม	การทำหน้าที่ การดำรงชีวิตต้องประกอบไปด้วยคุณธรรมจริยธรรม วิชาทุกวิชา กิจกรรมทุกกิจกรรมนั้นให้นำหลักพุทธศาสนาและปรัชญาไปปรับใช้ทุกขั้นตอน
๔	มีความเข้าใจชีวิตและสังคม	โดยการศึกษาหลักการดำเนินชีวิตที่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบทางสังคม มีความพากเพียรและเข้าใจชีวิตตนเองและผู้อื่น อยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างปกติสุข

๒. การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐาน	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนา	กลยุทธ์การประเมินผล การเรียนรู้
<p>๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม</p> <p>๑.๑ สามารถสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ให้บริการแก่สังคมในทุกสาขาอาชีพด้วยหลักธรรมทางพุทธศาสนาและปรัชญา</p> <p>๑.๒ สามารถวางรากฐานของวัฒนธรรมไทยให้ตั้งอยู่บนรากฐานอันดีงาม</p> <p>๑.๓ รู้จักตัวคุณธรรมจริยธรรมที่แท้จริงและประโยชน์ที่เกิดจากการเรียนรู้</p> <p>๑.๔ สนับสนุนอย่างจริงจังให้รู้จักใช้ดุลยพินิจด้านคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการกับความขัดแย้งและปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น</p> <p>๑.๕ แสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการส่งเสริมให้มีบุคลากรทุกหน่วยงานให้ประพฤติปฏิบัติ ตามหลักคุณธรรมจริยธรรมในพุทธศาสนาและปรัชญาในการทำงานและในชุมชนที่กว้างขวางขึ้น</p>	<p>๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม</p> <p>๑.๑ ทุกวิชาเน้นทางด้านการอบรมตนเองในฐานะบุคคลที่เด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม</p> <p>๑.๒ ฝึกฝน การให้ รู้จัก ใช้คุณธรรมในการพัฒนาบุคลากรในทุกสาขาอาชีพให้มีคุณธรรมได้</p> <p>๑.๓ มีกิจกรรมทางศิลปะและวัฒนธรรมในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๑.๔ เน้นให้เข้าถึงตัวคุณธรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีอยู่ในตน แล้วรู้จักรักษาคุณธรรมจริยธรรมนั้น โดยแสดงให้เห็นคุณที่มีและโทษที่ขาดคุณธรรมจริยธรรม</p> <p>๑.๕ เน้นให้ใช้หลักธรรมในพุทธศาสนาและแนวคิดทางปรัชญา โดยอบรมให้ใช้ความรักความเข้าใจกัน ช่วยเหลือมีจิตอาสา ชื่นชมกันและกัน และกล้าทำกล้ารับ</p>	<p>๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม</p> <p>๑.๑ ประเมินผลด้วยตนเองโดยใช้การรู้ทันอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง</p> <p>๑.๒ ประเมินด้วยการสัมภาษณ์</p> <p>๑.๓ ประเมินด้วยกลุ่มเพื่อน</p> <p>๑.๔ ประเมินด้วยการสังเกต</p> <p>๑.๕ ประเมินด้วยแบบประเมิน</p> <p>๑.๖ ประเมินด้วยบุคคลที่ร่วมงาน</p>

ผลการเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐาน	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนา	กลยุทธ์การประเมินผล การเรียนรู้
<p>๒. ด้านความรู้</p> <p>๒.๑ สามารถตอบโจทย์วิจัยตามหัวข้อ วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ได้</p> <p>๒.๒ พัฒนานวัตกรรมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้และลึกซึ้งในองค์ความรู้ที่เป็นแก่นในสาขาวิชาการทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญา รวมทั้งหลักการและแนวคิดที่เป็นรากฐานของการดำรงชีวิต</p> <p>๒.๓ มีความรู้ในสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาทั้งระบบ</p> <p>๒.๔ มีความรู้ทางภาษาอังกฤษทางพุทธศาสนาและปรัชญา</p>	<p>๒. ด้านความรู้</p> <p>๒.๑ เน้นการศึกษาวิจัยในประเด็นปัญหาที่สามารถนำพุทธศาสนาและปรัชญาไปปรับใช้</p> <p>๒.๒ เน้นความเข้าใจสภาพนักศึกษา</p> <p>๒.๓ นำตัวอย่างจากคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาและแนวคิดทางปรัชญามาประยุกต์ในการเรียนการสอน</p> <p>๒.๔ เน้นความเข้าใจในพุทธศาสนาและปรัชญา ที่สามารถนำไปบูรณาการกับทุกศาสตร์ได้</p> <p>๒.๕ ฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษในการวิจัย</p>	<p>๒. ด้านความรู้</p> <p>๒.๑ ประเมินด้วยการสอบปากเปล่าป้องกันวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์</p> <p>๒.๒ ประเมินด้วยการสังเกต</p> <p>๒.๓ ประเมินด้วยการสอบข้อเขียน</p> <p>๒.๔ ประเมินด้วยแบบประเมินจากหน่วยงานที่สังกัด</p> <p>๒.๕ ประเมินด้วยประสบการณ์ในการแก้ปัญหา</p>
<p>๓. ด้านทักษะทางปัญญา</p> <p>๓.๑ สามารถใช้ปัญญาพิจารณาตามความเป็นจริงในสิ่งที่ประสบและแก้ไขปัญหาด้วยความไม่ยึดมั่น</p> <p>๓.๒ เข้าใจทฤษฎีและเทคนิคการแสวงหาความรู้ในการวิเคราะห์ประเด็นและปัญหาสำคัญได้อย่างสร้างสรรค์ และพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ</p> <p>๓.๓ สามารถสังเคราะห์โดยบูรณาการแนวคิดต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกสาขาวิชาที่ศึกษา</p> <p>๓.๔ สามารถนำเสนองานวิจัยไปพัฒนาองค์กรด้วยวิธีที่เหมาะสมที่เรียกว่าเปลี่ยนจากภายใน</p>	<p>๓. ด้านทักษะทางปัญญา</p> <p>๓.๑ ฝึกฝนให้เกิดความเข้าใจชีวิตและสังคมที่มันเป็นไปได้</p> <p>๓.๒ มีสติในการทำงานและการแก้ปัญหา</p> <p>๓.๓ ใช้หลักบูรณาการศาสตร์เพื่อเชื่อมโยงเป็น</p> <p>๓.๔ เอาใจเขามาใส่ใจเรา เข้าใจกรอบขอบฟ้าของผู้อื่น (Individual Horizon)</p> <p>๓.๕ รู้ทันอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลง จัดการอารมณ์ได้ ใช้จิตปัจจุบันทำงาน</p>	<p>๓. ด้านทักษะทางปัญญา</p> <p>๓.๑ ใช้การประเมินด้วยแบบสัมภาษณ์โดยใช้บทบาทสมมติ</p> <p>๓.๒ ใช้ประสบการณ์จริงในการประเมินการใช้ปัญญาแก้ไขปัญหา</p> <p>๓.๓ แบบประเมินแบบเชื่อมโยงศาสตร์โดยมีพุทธศาสนาและปรัชญาเป็นหลัก</p>
<p>๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</p> <p>๔.๑ มีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างนักวิชาการด้วยกัน</p>	<p>๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</p> <p>๔.๑ ฝึกฝนในการแสดงออกทางหลักวิชา ไม่ใช่อารมณ์</p>	<p>๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</p> <p>๔.๑ เวทีที่แสดงความคิดเห็นทางวิชาการ ทั้งการนำเสนอแบบอภิปราย เสวนา และที่เป็นเอกสาร</p>

ผลการเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐาน	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนา	กลยุทธ์การประเมินผล การเรียนรู้
<p>๔.๒ สามารถประนีประนอมความคิด โดยมองจุดดีที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ร่วมกัน</p> <p>๔.๓ สร้างปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมกลุ่มอย่างสร้างสรรค์ และแสดงออกถึงความโดดเด่นในการเป็นผู้นำในทางจิตวิญญาณ</p>	<p>๔.๒ เน้นหาจุดร่วม สงวนจุดต่างในแต่ละประเด็นปัญหา นำจุดร่วมมาใช้</p> <p>๔.๓ ใช้หลักวิชาทางพุทธศาสนาและปรัชญาเป็นตัวประสานในการจัดกิจกรรมร่วม ไม่เน้นทุนและผลสัมฤทธิ์</p>	<p>๔.๒ ประเมินจากความสามัคคีในการจัดกิจกรรม</p> <p>๔.๓ ประเมินด้วยความสุขใจที่เกิดขึ้นในแต่ละคน</p>
<p>๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์สื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>๕.๑ สามารถตีความ วิเคราะห์ และคัดกรองข้อมูลทางคณิตศาสตร์ และสถิติเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าปัญหาสรุปปัญหา และเสนอแนะแก้ไขปัญหในต่าง ๆ ด้วยหลักวิชาทางพระพุทธศาสนา</p> <p>๕.๒ สามารถใช้สื่ออินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการนำเสนอและเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้กับสังคมได้อย่างทั่วถึง</p>	<p>๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์สื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>๕.๑ ฝึกฝนการตีความตามหลักการทางพุทธศาสนาและปรัชญาวิเคราะห์ด้วยหลักเหตุผล</p> <p>๕.๒ อบรมการใช้เว็บไซต์ การสร้าง เว็บบล็อกและไลน์ และการแสดงความคิดเห็นผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ</p>	<p>๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์สื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>๕.๑ แบบประเมินวิธีวิเคราะห์ข้อมูลทางคณิตศาสตร์ สถิติ</p> <p>๕.๒ แบบทดสอบการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา</p>
<p>๖. ด้านทักษะการดำเนินชีวิตแนวพุทธ</p> <p>๖.๑ มีระเบียบและปฏิบัติตนตามหน้าที่ชาวพุทธ</p> <p>๖.๒ มีความสามัคคี มีจิตตั้งมั่นในความถูกต้องและความดี</p> <p>๖.๓ มีการบำเพ็ญประโยชน์ มีจิตสาธารณะ รู้จักใช้ความรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม</p>	<p>๖. ด้านทักษะการดำเนินชีวิตแนวพุทธ</p> <p>๖.๑ สอดแทรกความมีระเบียบและหน้าที่ชาวพุทธในทุกเนื้อหาวิชา</p> <p>๖.๒ เน้นการทำงานร่วมกันและยึดมั่นในความถูกต้อง</p> <p>๖.๓ เน้นการทำงานเพื่อส่วนรวมและการปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม</p>	<p>๖. ด้านทักษะการดำเนินชีวิตแนวพุทธ</p> <p>๖.๑ มีคะแนนความประพฤติ</p> <p>๖.๒ มีการสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน</p> <p>๖.๓ แบบประเมินตามโครงการและกิจกรรม</p>

๓. แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

พิจารณาความเชื่อมโยงของผลการเรียนรู้ของหลักสูตรและของรายวิชา แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ใดบ้าง โดยระบุว่าเป็นความรับผิดชอบหลัก หรือความรับผิดชอบรอง ทั้งนี้ผลการเรียนรู้อย่างที่แนบ มีความหมายดังนี้

๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๑.๑ สามารถสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพทางด้านคุณธรรมจริยธรรมให้บริการแก่สังคมในทุกสาขาอาชีพ ด้วยหลักธรรมทางพุทธศาสนาและปรัชญา

๑.๒ สามารถวางรากฐานของวัฒนธรรมไทยให้ตั้งอยู่บนรากฐานอันดีงาม

๑.๓ รู้จักตัวคุณธรรมจริยธรรมที่แท้จริงและประโยชน์ที่เกิดจากการเรียนรู้

๑.๔ สนับสนุนอย่างจริงจังให้รู้จักใช้ดุลยพินิจด้านคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการกับความขัดแย้งและปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๑.๕ แสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการส่งเสริมให้มีบุคลากรทุกหน่วยงานให้ประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมในพุทธศาสนาและปรัชญาในการทำงานและในชุมชนที่กว้างขวางขึ้น

๒. ด้านความรู้

๒.๑ สามารถตอบโจทย์วิจัยตามหัวข้อ วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ได้

๒.๒ พัฒนานวัตกรรมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้และลึกซึ้งในองค์ความรู้ที่เป็นแก่นในสาขาวิชาการทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญา รวมทั้งหลักการและแนวคิดที่เป็นรากฐานของการดำรงชีวิต

๒.๓ มีความรู้ในสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาทั้งระบบ

๒.๔ มีความรู้ทางภาษาอังกฤษทางพุทธศาสนาและปรัชญา

๓. ด้านทักษะทางปัญญา

๓.๑ สามารถใช้ปัญญาพิจารณาตามความเป็นจริงในสิ่งที่ประสบและแก้ไขปัญหาด้วยความไม่ยึดมั่น

๓.๒ เข้าใจทฤษฎีและเทคนิคการแสวงหาความรู้ในการวิเคราะห์ประเด็นและปัญหาสำคัญได้อย่างสร้างสรรค์ และพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ

๓.๓ สามารถสังเคราะห์โดยบูรณาการแนวคิดต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกสาขาวิชาที่ศึกษา

๓.๔ สามารถนำเสนองานวิจัยไปพัฒนาองค์กรด้วยวิธีที่เหมาะสมที่เรียกว่าเปลี่ยนจากภายใน

๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๔.๑ มีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างนักวิชาการด้วยกัน

๔.๒ สามารถประนีประนอมความคิดโดยมองจุดดีที่มีอยู่นำมาใช้ประโยชน์ร่วมกัน

๔.๓ สร้างปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมกลุ่มอย่างสร้างสรรค์ และแสดงออกถึงความโดดเด่นในการเป็นผู้นำในทางจิตวิญญาณ

๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์สื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๕.๑ สามารถตีความ วิเคราะห์ และคัดกรองข้อมูลทางคณิตศาสตร์ และสถิติเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าปัญหา สรุบบัญญา และเสนอแนะแก้ไขปัญหในด้านต่างๆ ด้วยหลักวิชาทางพระพุทธศาสนา

๕.๒ สามารถใช้สื่ออินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการนำเสนอและเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้กับสังคมได้อย่างทั่วถึง

๖. ด้านทักษะการดำเนินชีวิตแนวพุทธ

๖.๑ มีระเบียบและปฏิบัติตนตามหน้าที่ชาวพุทธ

๖.๒ มีความสามัคคี มีจิตตั้งมั่นในความถูกต้องและความดี

๖.๓ มีการบำเพ็ญประโยชน์ มีจิตสาธารณะ รู้จักใช้ความรู้ตามหลักสัปปริยธรรม

รายวิชา	๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม			๒. ด้านความรู้			๓. ด้านทักษะทางปัญญา			๔. ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ			๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ			๖. ด้านทักษะการดำรงชีวิตตามแนวพุทธ		
วิทยานิพนธ์/ สารนิพนธ์																		
GS ๔๒๕๓๖ สารนิพนธ์ แผน ข	●	●	●	●	●	○	●	●	○	●	●	○	●	●	●	●	●	●
GS ๔๒๕๓๗ วิทยานิพนธ์ แผน ก แบบ ก๒	●	●	●	●	●	○	●	●	○	●	●	○	●	●	●	●	●	●

หมวดที่ ๕ หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา

๑. กฎระเบียบหรือหลักเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

การให้เกรด คะแนน ให้เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยว่าด้วย การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ๒๕๕๙

๒. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา

ในกระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาให้เป็นไปตามลำดับ ดังนี้

๒.๑ กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาขณะที่เป็นนักศึกษา

๑) แต่งตั้งคณะกรรมการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาโดยให้มีผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมาเป็นกรรมการด้วย

๒) กำหนดให้เป็นเงื่อนไขหนึ่งในกระบวนการทางการประกันคุณภาพภายในและภายนอก

๓) สุ่มประเมินรายละเอียดรายวิชาว่าผลการเรียนรู้ที่กำหนดสอดคล้องกับความรับผิดชอบในหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

๔) สุ่มประเมินข้อสอบของรายวิชาว่าครอบคลุมผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดในรายละเอียดวิชา

๕) การเปรียบเทียบวิเคราะห์คะแนนที่ได้รับโดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยกลางของทุกสาขาวิชา

๖) การใช้ข้อสอบกลางแล้วเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแต่ละสถาบัน

๒.๒ กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาหลังจากจบการศึกษา

๑) ประเมินจากการได้งานของนักศึกษา

๒) ประเมินจากความพึงพอใจของการทำงานในหน่วยงาน

๓) ประเมินจากตำแหน่งและความก้าวหน้าในสายงาน

๓. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

๓.๑ แผน ก แบบ ก ๒

๑) ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร และสอบได้ ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า

๒) เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการสอบที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้ง และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

๓) ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ หรือนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการโดยบทความที่นำเสนอฉบับสมบูรณ์ (Full Paper) ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings) ดังกล่าว

๔) ผ่านกิจกรรมภาคบังคับตามเงื่อนไขที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

๓.๒ แผน ข

๑) ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และสอบผ่านการสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียนและ/หรือปากเปล่าในสาขาวิชานั้น

๒) เสนอรายงานการค้นคว้าอิสระหรือสารนิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการสอบที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้งและต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

๓) รายงานการค้นคว้าอิสระหรือสารนิพนธ์ หรือส่วนหนึ่งของรายงานการค้นคว้าอิสระหรือสารนิพนธ์ต้องได้รับการเผยแพร่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่สืบค้นได้

๔) ผ่านกิจกรรมภาคบังคับตามเงื่อนไขที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

หมวดที่ ๖ การพัฒนาคณาจารย์

๑. การเตรียมการสำหรับอาจารย์ใหม่

๑.๑ ปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่ให้รับทราบนโยบายของมหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย และให้รับทราบบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชาที่สอน

๑.๒ ชี้แจงปรัชญา วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของหลักสูตร มอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบการศึกษาระดับมหาบัณฑิต รายละเอียดหลักสูตร คู่มืออาจารย์ กฎระเบียบต่างๆ และกิจกรรมของบัณฑิตวิทยาลัย

๑.๓ อบรมเทคนิควิธีการสอน การใช้สื่อ การวัดประเมินผล การวิเคราะห์ผู้เรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาการสอน การจัดทำรายละเอียดรายวิชาและแผนการสอน เทคนิคการควบคุมวิทยานิพนธ์ การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์

๑.๔ กำหนดอาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อช่วยเหลือและให้คำแนะนำปรึกษา และประเมินการสอนของอาจารย์ใหม่

๒. การพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่อาจารย์

๒.๑ การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนการวัดและการประเมินผล

๒.๑.๑ ส่งเสริมอาจารย์ให้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบต่างๆ การสร้างแบบทดสอบต่างๆ ตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้ที่อ้างอิงพัฒนาการของผู้เรียน การใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการเรียนการสอน การใช้และผลิตสื่อการสอน

๒.๑.๒ มีการเพิ่มพูนทักษะการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลให้ทันสมัย มีการจัดอบรมพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

๒.๒ การพัฒนาทางวิชาการและวิชาชีพด้านอื่นๆ

๒.๒.๑ ส่งเสริมอาจารย์ให้มีการวิจัยเพิ่ม เพื่อสร้างผลงานทางวิชาการ จัดเวทีให้อาจารย์นำเสนอวิธีการสอน และวิธีการควบคุมวิทยานิพนธ์อย่างน้อยภาคละ ๑ ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการสอน

๒.๒.๒ ส่งเสริมการศึกษาดูงาน การไปประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ การร่วมเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพอาจารย์

๒.๒.๓ ฝึกอบรมการจัดทำเว็บไซต์ เอกสารเผยแพร่ การพัฒนาความรู้

๒.๒.๔ ส่งเสริมให้อาจารย์ทำผลงานวิชาการ การวิจัย การนำเสนอผลงานทางวิชาการ การอบรมระยะสั้นในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพและความสามารถ

หมวดที่ ๗

การประกันคุณภาพหลักสูตร

๑. การกำกับมาตรฐาน

๑.๑ จำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตร

จำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาโทไม่น้อยกว่า ๕ คนและเป็นอาจารย์ประจำเกินกว่า ๑ หลักสูตรไม่ได้ และประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น

๑.๒ คุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตร

อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาโทมีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หรืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หรืออาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ หรืออาจารย์ผู้สอน

๑.๓ คุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

คุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ขึ้นไป ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันจำนวนอย่างน้อย ๓ คน

๑.๔ คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน

๑) อาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน มีคุณวุฒิปริญญาโทหรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และ

๒) มีประสบการณ์ด้านการสอน และ

๓) มีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

๑.๕ คุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

๑) เป็นอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และ

๒) มีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

๑.๖ คุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี)

๑) เป็นอาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันและ

๒) มีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

๑.๗ คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์

๑) อาจารย์ประจำและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และ

๒) มีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

๑.๘ การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานของผู้สำเร็จการศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาแผน ก ต้องเป็นรายงานสืบเนื่องฉบับเต็มในการประชุมทางวิชาการ (proceedings) หรือวารสารหรือ สิ่งพิมพ์วิชาการซึ่งอยู่ในรูปแบบเอกสารหรือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์

๑.๙ ภาระงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระในระดับบัณฑิตศึกษา

๑) วิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีส่วนอาจารย์ ๑ รูป/คน ต่อนักศึกษา ๕ รูป/คน

๒) การค้นคว้าอิสระ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์มีสัดส่วนอาจารย์ ๑ รูป/คน ต่อนักศึกษา ๑๕ รูป/คน หากเป็นที่ปรึกษาทั้ง ๒ ประเภทให้เทียบสัดส่วนนักศึกษาที่หาวิทยานิพนธ์ ๑ รูป/คนเทียบเท่ากับนักศึกษาที่ทำสารนิพนธ์ ๓ รูป/คน

๑.๑๐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระในระดับบัณฑิตศึกษามีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษามีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมออย่างน้อย ๑ เรื่องในรอบ ๕ ปีโดยนับรวมปีที่ประเมิน

๑.๑๑ การปรับปรุงหลักสูตรตามรอบระยะเวลาที่กำหนด

การปรับปรุงหลักสูตรตามรอบระยะเวลาที่กำหนดต้องไม่เกิน ๕ ปี โดยต้องปรับปรุงให้เสร็จและอนุมัติ/ให้ความเห็นชอบโดยสภามหาวิทยาลัยเพื่อให้หลักสูตรใช้งานในปีที่ ๖

๑.๑๒ การดำเนินงานให้เป็นไปตามตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตรและการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

การดำเนินงานให้เป็นไปตามตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตรและการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตัวบ่งชี้ TQF ข้อ ๑ - ๕ ดำเนินการทุกตัว

๒. บัณฑิต

๒.๑ คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

๒.๒ การได้งานทำหรือผลงานวิจัยของผู้สำเร็จการศึกษา

ผลงานของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ มีระบบติดตามสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

๓. นักศึกษา

การประกันคุณภาพหลักสูตรในองค์ประกอบด้านนักศึกษา เริ่มดำเนินการตั้งแต่ระบบการรับนักศึกษา การส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษา และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ภายใต้การดำเนินการดังกล่าวให้พิจารณาจากตัวบ่งชี้ดังต่อไปนี้

๓.๑ การรับนักศึกษา

- มีระบบและกลไกการรับนักศึกษา
- มีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา

๓.๒ การส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษา

- มีการควบคุมดูแลการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์แก่บัณฑิตศึกษา
- มีการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาและการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

๓.๓ ผลที่เกิดกับนักศึกษา

- มีการทำรายงานการคงอยู่ของนักศึกษา
- มีการทำบัญชีรายชื่อผู้สำเร็จการศึกษา
- มีการสำรวจความพึงพอใจและผลการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา

๔. อาจารย์

๔.๑ การบริหารและพัฒนาอาจารย์

- มีระบบการรับและแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร
- มีระบบการบริหารอาจารย์
- มีระบบการส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์

๔.๒ คุณภาพอาจารย์

- มีแผนการพัฒนาอาจารย์ประจำหลักสูตรให้มีคุณวุฒิปริญญาเอก
- มีระบบการพัฒนาผลงานวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ
- มีการส่งเสริมให้อาจารย์ประจำหลักสูตรมีผลงานทางวิชาการ

๔.๓ ผลที่เกิดกับอาจารย์

- มีการรายงานการคงอยู่ของอาจารย์
- มีการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ต่อการบริหารหลักสูตร และมีการรายงานผลการดำเนินงาน

๕. หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

๕.๑ สาระของรายวิชาในหลักสูตร

- มีระบบกลไกและหลักคิดการออกแบบหลักสูตรและสาระรายวิชาในหลักสูตร
- มีระบบกลไกการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยตอบสนองความต้องการของสังคมและสอดคล้องตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย

๕.๒ การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

- มีการประชุมวางแผนเตรียมอาจารย์ก่อนการเรียนการสอนและการกำหนดผู้สอน ให้เป็นไปตามหลักสูตร
- มีระบบการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการจัดทำแผนการเรียนรู้) มคอ.๓ และ มคอ.๔ (การจัดการเรียนการสอน
- มีการควบคุมหัวข้อวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระหรือสารนิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา ให้สอดคล้องกับสาขาวิชาและความก้าวหน้าของศาสตร์
- มีการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระหรือสารนิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีความเชี่ยวชาญสอดคล้องหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์
- มีการช่วยเหลือ กำกับ ติดตามในการทำวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระหรือสารนิพนธ์ และการตีพิมพ์ผลงานในระดับบัณฑิตศึกษา

๕.๓ การประเมินผู้เรียน

- มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘
- มีการตรวจสอบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา
- มีการกำกับการประเมินการจัดการเรียนการสอนและประเมินหลักสูตร) มคอ.๕ มคอ.๖ และ มคอ.๗.
- มีการประเมินวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระหรือสารนิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา

๕.๔ ผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

มีผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้การดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่ปรากฏในหลักสูตร (มคอ.๒) หมวดที่ ๗ ข้อ ๗ ที่หลักสูตรแต่ละหลักสูตรดำเนินงานได้ในแต่ละปีการศึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตรจะเป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานประจำปีในแบบรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.๗)

๖. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

- ระบบการดำเนินงานของบัณฑิตวิทยาลัยโดยมีส่วนร่วมของอาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อให้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ที่พักของนักศึกษา มีห้องให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา
- มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น มีห้องค้นคว้า วิทยานิพนธ์ มีระบบค้นคว้าหนังสือ
- มีกระบวนการปรับปรุงตามผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

๗. ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators)

เกณฑ์ประเมินดังนี้

หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มีตัวบ่งชี้ที่ ๑ – ๕ ต้องมีผลดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๒ ปี และมีจำนวนตัวบ่งชี้ (ตัวบ่งชี้ที่ ๖ – ๑๒) ที่มีผลดำเนินการบรรลุเป้าหมายไม่ต่ำกว่า ๘๐ % ของตัวบ่งชี้รวม โดยพิจารณาจากจำนวนตัวบ่งชี้บังคับและตัวบ่งชี้รวมในแต่ละปี ดังนี้

ตัวบ่งชี้และเป้าหมาย	ปีการศึกษา				
	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
๑. อาจารย์ประจำหลักสูตรไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร	X	X	X	X	X
๒. มีรายละเอียดของหลักสูตรตามแบบ มคอ.๒ ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ หรือมาตรฐานสาขา/สาขาวิชา	X	X	X	X	X
๓. มีรายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๓ และ มคอ.๔ อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาค การศึกษาให้ครบทุกรายวิชา	X	X	X	X	X
๔. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๕ และ มคอ.๖ ภายใน ๓๐ วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา	X	X	X	X	X
๕. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตามแบบ มคอ.๗ ภายใน ๖๐ วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา	X	X	X	X	X
๖. มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน มคอ.๓ และ มคอ.๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา	X	X	X	X	X

ตัวบ่งชี้และเป้าหมาย	ปีการศึกษา				
	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
๗. มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือการประเมินผลการเรียนรู้จากผลการประเมินการดำเนินงานที่ รายงานใน มคอ.๗ ปีที่แล้ว		X	X	X	X
๘. อาจารย์ใหม่ทุกคน (ถ้ามี) ได้รับการปฐมนิเทศหรือ คำแนะนำ ด้านการจัดการเรียนการสอน	X	X	X	X	X
๙. อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง	X	X	X	X	X
๑๐. จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการ พัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ต่อปี	X	X	X	X	X
๑๑. ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อ คุณภาพหลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕.๐			X	X	X
๑๒. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่ น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕.๐					X
รวมตัวบ่งชี้บังคับที่ต้องดำเนินการ (ข้อ๑-๕) ในแต่ละปี	๕	๕	๕	๕	๕
รวมตัวบ่งชี้ในแต่ละปี	๙	๑๐	๑๑	๑๑	๑๒

หมวดที่ ๘ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

๑. การประเมินประสิทธิผลของการสอน

๑.๑ การประเมินกลยุทธ์การสอน

- ๑) การประเมินความเห็นหรือข้อเสนอแนะก่อนการนำกลยุทธ์ไปใช้
- ๒) ประเมินหลังจากที่ได้นำกลยุทธ์ไปใช้แล้ว โดยแบบประเมินรายวิชาและตลอดหลักสูตรจากนักศึกษา
- ๓) ประเมินหลังจากที่ได้นำกลยุทธ์ไปใช้แล้ว โดยแบบประเมินรายวิชาและตลอดหลักสูตรจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
- ๔) จัดทำรายงานการประเมินหลักสูตรเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนและปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

๑.๒ การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน

- ๑) การประเมินของนักศึกษาแต่ละวิชาในแต่ละภาคการศึกษา
- ๒) การสังเกตการณ์ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
- ๓) ประเมินโดยการทดสอบผลการเรียนรู้ของนักศึกษาเทียบเคียงกับนักศึกษาสาขาวิชาอื่นและจากมหาวิทยาลัยอื่น

๒. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

ในการประเมินหลักสูตรในภาพรวม สามารถประเมินได้จาก

- ๑) ความรู้ความสามารถของนักศึกษาปีสุดท้าย
- ๒) การทำงานของนักศึกษา
- ๓) ความพึงพอใจของนายจ้าง
- ๔) จากการทำนิตชีวิตที่เป็นสุขทั้งส่วนตนและสังคม
- ๕) ความต้องการของผู้เข้ามาศึกษาต่อในหลักสูตร
- ๖) จากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

๓. การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร

ต้องผ่านการประเมินของการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานคุณวุฒิ (TQF) ระดับปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา รวมทั้งการผ่านการประกันคุณภาพภายในด้วย

๔. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุง

๔.๑ คณะกรรมการประเมินหลักสูตร (Peer Evaluation Committee) ได้รวบรวมประเด็นต่างๆ ในการบริหารจัดการหลักสูตรที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

๔.๒ จัดสัมมนาระดมความคิดเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

๔.๓ เชิญผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมาอ่านหลักสูตรและชี้แนะการบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป

คำอธิบายรายวิชา

๑) รายวิชาเสริมพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
GS ๔๒๑๐๑	<p>สัมมนาประวัติและพัฒนาการพระพุทธศาสนา Seminar Buddhist History and Development</p> <p>ศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาตั้งแต่สมัยปฐมพุทธกาล มัชฌิมพุทธกาล และปัจฉิมพุทธกาล การสังคายนา นิกายของพระพุทธศาสนา บทบาทองค์กรทางพระพุทธศาสนา บทบาทของพระสาวกและสาวิกา และประวัติศาสตร์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปสู่ประเทศต่างๆ ตลอดจนถึงรูปแบบของพระพุทธศาสนาในประเทศเหล่านั้น</p> <p>Study of History of Buddhism from the early, middle and late periods, rehearsals, schools of Buddhism, roles of organization in Buddhism, roles of monk- disciples and nun- disciples, history and method of propagation of Buddhism to other countries, situations of Buddhism in those countries.</p>	(๓) (๓-๐-๖)
GS ๔๒๑๐๒	<p>ปัญหาพื้นฐานทางปรัชญา The Problem of Fundamental Philosophy</p> <p>ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาพื้นฐานทางปรัชญาตามทรรศนะของนักปรัชญาตะวันออก ตะวันตก จากอดีตจนถึงปัจจุบันเกี่ยวกับโลก มนุษย์</p> <p>Study and analysis of fundamental problems in the world and humans in eastern and western philosophies from the past to present.</p>	(๓) (๓-๐-๖)

๒) รายวิชาบังคับพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต

นักศึกษาต้องเรียนรายวิชาบังคับพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต ดังต่อไปนี้

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
GS ๔๒๒๐๓	<p>ภาษาบาลีเพื่อการวิจัย Pali for Reasearch</p> <p>ศึกษาภาษาบาลีไวยากรณ์ อักษรวิธี วจีวิภาค การอ่านและการแปลพระสูตรต่างๆในพระไตรปิฎก เพื่อประยุกต์ใช้ในงานวิจัย</p> <p>Study of Pali grammar, Pali alphabets, Pali phonology, Pali reading and Pali translation of suttas in Tipitka for applies Reasearch purpose.</p>	(๓)(๓-๐-๖)
GS ๔๒๒๐๔	<p>ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาวិชาการทางพุทธศาสนา English for Buddhist Academic Purpose</p>	(๓)(๓-๐-๖)

การฟัง การเขียน การอ่าน การบรรยาย การนำเสนอ อภิปราย หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาผ่านบทความ ข้อเขียน การประชุมสัมมนา และผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

Listening, writing, reading, lecturing, presenting, and discussing Buddhist teachings in articles, essays, meeting, seminar and information technology.

๓) รายวิชาบังคับ ๙ หน่วยกิต

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
GS ๔๒๐๐๕	<p>สาระัตถะในพระไตรปิฎก Essential in the Tipitaka</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์ แนวคิด หลักการ อุดมการณ์ วิธีการ ที่เป็นหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาทั้งที่เป็นส่วนของพระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก และการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตและหน้าที่การงาน</p> <p>Study and analysis of concept, principle, ideal and method of Buddhist teachings in Vinaya Pitaka, Suttanta Pitaka and Abhidhamma Pitaka, application of those teachings in daily life and work.</p>	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๐๐๖	<p>ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน Theory and Practice of Meditation</p> <p>วิเคราะห์ทฤษฎีและวิธีการปฏิบัติกรรมฐานทางพระพุทธศาสนา เปรียบเทียบวิธีเหล่านั้น ประโยชน์จากการปฏิบัติกรรมฐาน และกรรมฐานภาคปฏิบัติในสำนักกรรมฐานตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด</p> <p>Analysis and comparison of theory and method of meditation practice in Buddhism, Advantages of meditation, meditation field work as assigned.</p>	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๐๐๗	<p>ระเบียบวิธีวิจัย Research Methodology</p> <p>ทฤษฎีวิจัย โดยเน้นศึกษาวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พร้อมทั้งทำวิจัยตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>Research theory and research in Humanities and Social Science under the topic approved.</p>	๓ (๓-๐-๖)

๔) รายวิชาเอก

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
GS ๔๒๓๐๘	<p>เปรียบเทียบคำสอนพระพุทธศาสนาเถรวาทกับมหายาน Comparative Study of Theravada and Mahayana Teaching</p>	๓ (๓-๐-๖)

ศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเถรวาท กับมหายานที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน และต่างกัน ในเชิงศาสนาและปรัชญา ตลอดถึงจุดมุ่งหมายของชีวิต

Study, analysis and comparison of teachings in Theravada Buddhism and Mahayana Buddhism in the aim of life in both religious and philosophical aspects.

GS ๔๒๓๐๙	ตรรกศาสตร์เชิงประยุกต์ ศึกษาตรรกศาสตร์ ทั้งในปรัชญาตะวันตกและปรัชญาตะวันออก ตรรกศาสตร์ในพุทธปรัชญา การประยุกต์หลักการให้เหตุผลในสังคมยุคปัจจุบัน Study of Logics in the West and the East Philosophy, Buddhist Logics , Applies the rule of reason in the Modern Society.	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๓๑๐	สัมมนาอภิปรัชญา Seminar on Metaphysics สัมมนาอภิปรัชญาของตะวันตก ของตะวันออก ของพุทธศาสนา และศาสนาอื่นๆตามทรรศนะของปรัชญา Seminar of Metaphysics of the West, the East, Buddhism and other religions in philosophical aspects.	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๓๑๑	สัมมนาญาณวิทยา Seminar on Epistemology สัมมนาญาณวิทยาเกี่ยวกับธรรมชาติของความรู้ตามแนวคิดทฤษฎีของนักปรัชญาวัตถุนิยม เหตุผลนิยม จิตนิยม ธรรมชาตินิยม เปรียบเทียบกับหลักญาณวิทยาของพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ Seminar on Epistemology concerning nature of knowledge according Materialism, Rationalism, Spiritualism, and Naturalism, comparison of Buddhist epistemology with ones in other religions.	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๓๑๒	ทฤษฎีและปัญหาจริยศาสตร์ Theories and Problem of Ethics ศึกษาวิเคราะห์ หลักการ ทฤษฎี ปัญหาจริยศาสตร์ ทั้งตะวันออก ตะวันตก ศึกษาเปรียบเทียบในมิติต่างๆ Analytical study of principle, theories and problem in eastern and western ethics, religious ethics, comparative in different dimensions.	๓ (๓-๐-๖)

๕) รายวิชาเลือก

รหัสวิชา

รายวิชา

หน่วยกิต

- GS ๔๒๔๑๓ พุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)
 Buddhism and Science
 ศึกษาวิเคราะห์หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเปรียบเทียบให้เห็นความคล้ายคลึงและแตกต่างกับวิทยาศาสตร์ทั้งเนื้อหา หลักการ และวิธีการในการแสวงหาความจริง
 Study, analysis and comparison of Buddhist teachings concerning principle and methods of finding truths with the modern science.
- GS ๔๒๔๑๔ ปรัชญาหลังนวยุค ๓ (๓-๐-๖)
 Philosophy of Post Modern
 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีปรัชญาหลังนวยุค หลักการ ความสำคัญ การพัฒนาแนวคิด เปรียบเทียบในยุคอดีตกับปัจจุบัน เน้นด้านการเมือง สังคม จริยธรรม และการศึกษา
 Concept, theory, principle, significance, and development of post modern philosophy in the past and present on politics, society, ethics and education.
- GS ๔๒๔๑๕ สัมมนาปรัชญาการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ๓ (๓-๐-๖)
 Seminar on Education for Sustainable Development
 ปรัชญาการศึกษา การเรียนและการสอน จิตวิทยาการศึกษา การวัดผล ประเมินผลทางการศึกษาโดยใช้หลักการและวิธีการทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์และสังคมให้ยั่งยืน นักศึกษานำเสนอประเด็นการศึกษาในการสัมมนาแล้วสรุปเป็นเอกสารทางวิชาการ
 Education philosophy, learning and teaching, education psychology, education measurement and evaluation according to Buddhist principle and method to develop humans and society sustainably, presentation and academic paper in a seminar.
- GS ๔๒๔๑๖ สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)
 Sociology in Buddhistic Approach
 วิเคราะห์เปรียบเทียบหลักสังคมวิทยา เช่น สถาบัน ทางสังคม ปัญหาสังคม จิตวิทยาสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมสังคมเป็นต้นกับหลักและแนวความคิดทางสังคมที่มีอยู่ในคำสอนพระพุทธศาสนา
 Analysis and comparison of principles of sociology; social institutions, social problems, social psychology, social change, social culture with social principle and concept in Buddhism.
- GS ๔๒๔๑๗ รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)
 Political Science in Buddhistic Approach

วิเคราะห์เปรียบเทียบหลักรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ตามแนวคำสอนของพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎกกับหลักรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ของระบบการปกครองในโลกยุคปัจจุบัน

Analysis and comparison of principles of Buddhist political science and public administration in the Tipitaka and modern principles of political science and public administration.

- GS ๔๒๔๑๘ นิเทศศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์** ๓ (๓-๐-๖)
 Communication in Buddhistic Approach
 วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวคิด สมมติฐาน และทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับการสื่อสารในสังคม วิเคราะห์กระบวนการสื่อสารระดับต่างๆ ในเชิงพฤติกรรมศาสตร์ รวมทั้งการสื่อสารภายในบุคคล ระหว่างบุคคล และการสื่อสารมวลชนกับหลักการและแนวความคิดในการเผยแผ่ที่มีอยู่ในคำสอนพระพุทธศาสนา
 Analysis and comparison of concept, hypothesis and theory in social communications, analysis of communication procedures in behaviorism, individual communication, inter-personal communication, mass communications and principles and concept in propagation in Buddhism.
- GS ๔๒๔๑๙ ปรัชญาสังคมและการเมือง** ๓ (๓-๐-๖)
 Social Philosophy and political
 ศึกษาทฤษฎีทางสังคมและทฤษฎีทางการเมืองของไทยหลังจากเปลี่ยนแปลงทางการปกครองเปรียบเทียบกับทฤษฎีของปรัชญาตะวันตก ทฤษฎีสังคมและการเมืองของพระพุทธศาสนา
 Social theory and Thailand political theory after the country administration change, comparison of Western and Buddhist philosophy and political theory.
- GS ๔๒๔๒๐ สัมมนาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** ๓ (๓-๐-๖)
 Seminar on Philosophy for Sufficiency Economy
 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาประเทศ ตามแนวพระราชดำริของ ร.๙ เปรียบเทียบกับหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา
 Concept of the sufficiency economy of King Rama IX in country development, comparison of the theory with Buddhist teachings.
- GS ๔๒๔๒๑ สัมมนาบทบาทสตรีในพระพุทธศาสนา** ๓ (๓-๐-๖)
 Seminar on Feminine Roles in Buddhism
 วิเคราะห์บทบาท สิทธิและหน้าที่ สถานภาพ การทำงานของสตรีในพระพุทธศาสนา เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา พร้อมทั้งศึกษาตัวอย่างการทำงานของสตรีเพื่อแสวงหาแนวทางอันเหมาะสมในการทำงานของสตรีในยุคปัจจุบัน

Analysis of role, rights, duty, status and work of women in Buddhism and in propagation of Buddhism, samples of working women in the past as a guideline for the present.

- GS ๔๒๔๒๒ **สัมมนาปรัชญาในวรรณศิลป์ไทย** ๓ (๓-๐-๖)
Seminar on Thai Art Literature Philosophy
ศึกษาแนวคิด หลักการ เนื้อหาความหมาย ที่มีในบทภาพยนตร์ ลิเก ละคร ตามแนวพุทธปรัชญา
Concept, principle, content and meaning of Buddhist philosophy embedded in movies, musical folk drama and dramas.
- GS ๔๒๔๒๓ **สัมมนาปรัชญาจักรวาลวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์** ๓ (๓-๐-๖)
Seminar on Buddhist Cosmological Philosophy
ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับจักรวาล ทั้งในส่วน ที่เป็นกามภ รูปภ อรูปภ นรก สวรรค์ ตามแนวพุทธศาสตร์เปรียบเทียบกับจักรวาลวิทยาตามแนววิทยาศาสตร์
Concept and theory of cosmology in the sense sphere, the form sphere, the formless sphere, hell and heaven in Buddhism compared to cosmology in the modern science.
- GS ๔๒๔๒๔ **สัมมนาปรัชญายุทธศาสตร์การพัฒนาและภาวะผู้นำ** ๓ (๓-๐-๖)
Seminar on Strategy of Development and Leadership Philosophy
ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ วิสัยทัศน์ เกี่ยวกับการ พัฒนาด้านต่างๆ ของประเทศ ตลอดจนวิสัยทัศน์ลักษณะของผู้นำองค์กรด้านการบริหารงาน บริหารคนและบริหารตน
Concept, theory, principle, and vision in country development, vision of organization leaders in work, man and mind management.
- GS ๔๒๔๒๕ **สัมมนาพุทธสันติวิธี** ๓ (๓-๐-๖)
Seminar on Buddhist Peace
ศึกษาแนวคิด หลักการ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความแตกต่างทางทัศนคติ และแนวทางแก้ไขตามหลักพุทธปรัชญา
Concept, principle and factor differentiating ideas and attitudes, and way of solving according to Buddhist Philosophy.
- GS ๔๒๔๒๖ **สัมมนาปรัชญาชีวิตและครอบครัว** ๓ (๓-๐-๖)
Seminar on Life and Family Philosophy
ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี บทบาท หน้าที่ หลักการอยู่ร่วมกัน ตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา

Concept, theory, role, duty and principle of living together according to Buddhism.

GS ๔๒๔๒๗	สัมมนาปรัชญาพุทธศาสนาเถรวาท Seminar on Mahayana Buddhist Philosophy ศึกษาบ่อเกิดนิกายมหายาน หลักคำสั่งสอน จุดมุ่งหมาย บทบาท หน้าที่ ที่มีอิทธิพลต่อสังคมโลกปัจจุบัน Origin, teachings, aim, role, duty and influence Mahayana Buddhism to the modern world.	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๒๘	สัมมนาปรัชญาจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร Seminar on Ethic for Executive ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จริยธรรม วัฒนธรรมองค์กร กับการประยุกต์ใช้หลัก คำสอนทางพระพุทธศาสนา Concept, theory, ethics of organization culture and application of Buddhism teachings in administration.	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๒๙	สัมมนาปรัชญาประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย Seminar on Thai Tradition Arts and Culture Philosophy ศึกษาแนวคิด หลักความเชื่อ จุดมุ่งหมาย ของประเพณี ศิลปะและ วัฒนธรรมไทย ตามแนวพุทธศาสตร์ Concept, belief, and aim of Thai tradition, arts and culture according to Buddhist approach.	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๓๐	สัมมนาปรัชญาในรัฐธรรมนูญไทย Seminar on Thai Constitution Philosophy ศึกษาแนวคิด หลักการ วิธีการ อุดมการณ์ของกฎหมายไทย รวมทั้ง บูรณาการรัฐธรรมนูญไทยตามแนวพุทธปรัชญา Concept, principle, method and ideal of Thai Law and integration of Thai Constitution in Buddhist Philosophy as well.	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๓๑	ปรัชญาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและบุคลิกภาพ Philosophy of Life Quality and Personality Development ศึกษาแนวคิด หลักการการพัฒนาคุณภาพชีวิตและบุคลิกภาพที่เน้น ประโยชน์ปัจจุบันและอนาคต ตามแนวพุทธศาสตร์ Concept and principle of life quality and characteristics envelopment for the present and future benefits according to Buddhism.	๓ (๓-๐-๖)
GS ๔๒๔๓๒	ปรัชญาการแก้ปัญหาคอร์รัปชันตามแนวพุทธศาสตร์ Philosophy of Solution of Corruption Problem in Buddhistic Approach	๓ (๓-๐-๖)

ศึกษาวิเคราะห์กลวิธีและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการคอร์รัปชันทุกองค์กร และ
เสนอการแก้ไขตามแนวพุทธปรัชญา

Analysis of causes, strategies and factors of corruption, solution
according to Buddhist philosophy.

GS ๔๒๔๓๓ **สัมมนาปรัชญาในบทเพลง** ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Philosophy in Songs

ศึกษาความหมาย ความสำคัญ จุดมุ่งหมาย อิทธิพลของบทเพลงไทยเดิม
ไทยลูกทุ่ง ไทยสากล ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

Meaning, significance, aim and influence of Thai classical music,
Thai folk song, and modern Thai music concerning economics,
society, religion, custom and culture.

GS ๔๒๔๓๔ **สัมมนาปรัชญาในพุทธศิลป์และโบราณคดี** ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Philosophy in Buddhist Arts and Archaeology

ศึกษาความหมาย ความสำคัญ อิทธิพล ความเชื่อ พุทธศิลป์ร่วมสมัยและ
โบราณคดีตามคติโบราณ

Meaning, significance, influence and belief in contemporary
Buddhist arts and archeology in Thai ideology.

GS ๔๒๔๓๕ **พุทธจริยศาสตร์** ๓ (๓-๐-๖)

Buddhist Ethics

ศึกษาวิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์เกี่ยวกับความดี ความชั่ว บุญ บาป เกณฑ์
ตัดสิน ความดี ความชั่ว ของพระพุทธศาสนา และวิเคราะห์เปรียบเทียบกับจริย
ศาสตร์ บางสำนักของปรัชญา ตะวันตก ตะวันออก และจริยศาสตร์ของศาสนา
อื่น ๆ

Study and analysis of Buddhist ethics concerning goodness,
badness, merit, demerit, evaluation criteria of goodness and
badness, analysis and comparison of philosophical ethics of the East,
the West and religions.

๖. รายวิชาวิจัย

รหัสวิชา รายวิชา หน่วยกิต

GS ๔๒๕๓๖ **สารนิพนธ์**
Thematic Paper ๖

เป็นสารนิพนธ์เฉพาะบุคคล มีเนื้อหาและลักษณะตามรายวิชาที่กำหนดไว้ใน
หลักสูตร ต้องทำตามระเบียบวิธีวิจัย

Individual thematic paper covering contents and research methodology specified in the study course.

GS ๔๒๕๓๗ **วิทยานิพนธ์**

Thesis

๑๒

เป็นวิทยานิพนธ์เฉพาะบุคคล มีเนื้อหาและลักษณะตามรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ต้องทำตามระเบียบวิธีวิจัย

Individual thesis covering contents and research methodology specified in the study course.

ข. ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยว่าด้วย การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๙

สำเนา

ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ว่าด้วย การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา
พ.ศ. ๒๕๕๙

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษา ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และมาตรฐานทางวิชาการและการจัดการศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๔๐ และในคราวประชุมสภามหาวิทยาลัย ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้มีมติ
ที่ ๑๒๐/๒๕๕๙ จึงวางระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษาในระดับ
บัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา
พ.ศ. ๒๕๕๖ และให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ บรรดาระเบียบ ขั้บังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งหรือสอดคล้องกับ
ระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“สภามหาวิทยาลัย” หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“สภาวิชาการ” หมายความว่า สภาวิชาการมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“อธิการบดี” หมายความว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“บัณฑิตวิทยาลัย” หมายความว่า บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย” หมายความว่า คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“คณบดี” หมายความว่า คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“นักศึกษา” หมายความว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“สารนิพนธ์” หมายความว่า รายงานการค้นคว้าวิจัยที่นักศึกษาทำขึ้นตามหลักสูตรปริญญาโท แผน ข

“วิทยานิพนธ์” หมายความว่า รายงานการค้นคว้าวิจัยที่นักศึกษาทำขึ้นตามหลักสูตรปริญญาโท

แผน ก แบบ ก ๑ และ แบบ ก ๒

“ดุชฎินิพนธ์” หมายความว่า รายงานการค้นคว้าวิจัยที่นักศึกษาทำขึ้นตามหลักสูตรปริญญาเอก

/ข้อ ๖ ให้อธิการบดี...

สำเนา

-๒-

ข้อ ๖ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หรือในกรณีต้องตีความวินิจฉัยปัญหาอันเกิดจากการใช้ระเบียบนี้ ให้อธิการบดีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด เว้นแต่อธิการบดีเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ควรนำเข้าสู่การพิจารณาของสภาวิชาการ ให้อธิการบดีเสนอสภาวิชาการเพื่อวินิจฉัยชี้ขาด และคำวินิจฉัยชี้ขาดของอธิการบดีหรือสภาวิชาการแล้วแต่กรณีถือเป็นที่สุด

หมวด ๑

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาและการรับเข้าศึกษา

ข้อ ๗ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา

๗.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต ผู้สมัครเข้าศึกษาจะต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

๗.๒ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ผู้สมัครเข้าศึกษาจะต้องสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หรือระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่า

๗.๓ หลักสูตรปริญญาโท ผู้สมัครเข้าศึกษาจะต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และได้คะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ จากระบบ ๔ ค่าระดับคะแนน

๗.๔ หลักสูตรปริญญาเอก ผู้สมัครเข้าศึกษาจะต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า และได้คะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาโทไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐ จากระบบ ๔ ค่าระดับคะแนน และมีผลการศึกษาภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

บัณฑิตวิทยาลัยอาจพิจารณาให้รับสมัครผู้ที่มีผลการศึกษาดำรง ๒.๕๐ และมีประสบการณ์การทำงานที่สอดคล้องกับหลักสูตรสาขาวิชาที่สมัครเข้าศึกษาติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี เข้าศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาโท ตามข้อ ๗.๓ หรือมีผลการศึกษาดำรง ๓.๕๐ เข้าศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาเอกตามข้อ ๗.๔ ก็ได้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ทั้งนี้ ในกรณีผู้สมัครเข้าศึกษาสำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่างประเทศจะต้องมีคุณสมบัติอย่างอื่นเพิ่มเติมตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

๗.๕ คุณสมบัติอื่นตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละสาขาวิชา

ข้อ ๘ การรับเข้าศึกษา

๘.๑ บัณฑิตวิทยาลัยจะพิจารณารับผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยการสอบคัดเลือก การคัดเลือก การทดสอบความรู้ หรือโดยวิธีอื่นใดตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดซึ่งจะประกาศให้ทราบในแต่ละปีการศึกษา

/ทั้งนี้ ในกรณี...

สำเนา

-๓-

ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้สมัครเข้าศึกษากำลัง รอผลการศึกษาของปริญญาที่ใช้สมัครเข้าศึกษา การรับเข้าศึกษาจะมีผลสมบูรณ์ เมื่อผู้สมัครได้ส่งหลักฐานการสำเร็จการศึกษาของปริญญานั้น ภายในเวลาตาม ประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย

๘.๒ ผู้ที่บัณฑิตวิทยาลัยรับเข้าศึกษา จะศึกษาเกินกว่า ๑ สาขาวิชาในเวลาเดียวกันไม่ได้

หมวด ๒

ระบบการศึกษาและระยะเวลาการศึกษา

ข้อ ๙ การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามี ๓ ระดับ ดังนี้

๙.๑ ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต เป็นการศึกษาที่สร้างเสริมความเชี่ยวชาญ หรือ ประสิทธิภาพทางวิชาชีพ หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตจึงมีลักษณะสิ้นสุดในตัวเองสำหรับผู้สำเร็จ การศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามาแล้ว

๙.๒ ระดับปริญญาโท เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการและการวิจัยใน ระดับสูงกว่าการศึกษาระดับปริญญาตรี

๙.๓ ระดับปริญญาเอก เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการและการค้นคว้าวิจัย ในเชิงลึกและกว้างในระดับที่สูงกว่าการศึกษาระดับปริญญาโท

ข้อ ๑๐ ระบบการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จัดการศึกษาแบบหน่วยกิตในระบบทวิภาค โดยหนึ่งปี การศึกษาแบ่งออกเป็นสองภาคการศึกษาปกติ และหนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

ทั้งนี้ บัณฑิตวิทยาลัยอาจกำหนดให้มีการศึกษาภาคฤดูร้อนก็ได้ และในการศึกษาภาคฤดูร้อนจะต้อง มีกำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต ให้มีสัดส่วนสามารถเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

ข้อ ๑๑ ระยะเวลาการศึกษา

๑๑.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตหรือประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ใช้เวลาศึกษา ไม่เกิน ๓ ปีการศึกษา หลักสูตรระดับปริญญาโท ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๕ ปีการศึกษาและหลักสูตรระดับปริญญา เอก สำหรับผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษา และสำหรับ ผู้ที่สำเร็จปริญญาโทเข้าศึกษาในระดับปริญญาเอก ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๖ ปีการศึกษา

ทั้งนี้ การนับระยะเวลาการศึกษา ให้นับจากภาคการศึกษาแรกที่เข้าศึกษาในหลักสูตรของ มหาวิทยาลัย

๑๑.๒ ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นและสภาวิชาการเห็นสมควร นักศึกษาทุกหลักสูตร สามารถขอขยายระยะเวลาการศึกษาได้อีกไม่เกินหนึ่งปีการศึกษา โดยพิจารณาจากความก้าวหน้าทางวิชาการของ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ โดยการอนุมัติของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

หลักเกณฑ์วิธีการพิจารณาขยายระยะเวลาการศึกษา ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประจำบัณฑิต วิทยาลัยกำหนดโดยทำเป็นประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย

/หมวด ๓...

สำเนา

-๔-

หมวด ๓

โครงสร้างหลักสูตรและหน่วยกิต

ข้อ ๑๒ โครงสร้างหลักสูตร

๑๒.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตหรือประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

๑๒.๒ หลักสูตรปริญญาโท มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษาเป็น ๒ แผน คือ

(๑) แผน ก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

แบบ ก ๑ ศึกษาค้นคว้าและทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต

แบบ ก ๒ ศึกษาค้นคว้าและทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิตและศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

(๒) แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษางานรายวิชาตามที่หลักสูตรกำหนดไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิตและต้องทำสารนิพนธ์จำนวน ๖ หน่วยกิต

ทั้งนี้ บัณฑิตวิทยาลัยอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการที่สอดคล้องกับลักษณะของสาขาวิชา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์โดยไม่นับหน่วยกิตก็ได้

๑๒.๓ หลักสูตรปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ โดยเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูง คือ

(๑) แบบ ๑ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ และศึกษารายวิชาเพิ่มเติม ดังนี้

แบบ ๑.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต และศึกษารายวิชาเพิ่มเติมตามที่หลักสูตรกำหนด

แบบ ๑.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต และศึกษารายวิชาเพิ่มเติมตามที่หลักสูตรกำหนด

ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ตามแบบ ๑.๑ และแบบ ๑.๒ ต้องมีมาตรฐานและคุณภาพเดียวกัน

(๒) แบบ ๒ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำดุษฎีนิพนธ์ที่มีคุณภาพสูง และก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และศึกษางานรายวิชาเพิ่มเติม ดังนี้

แบบ ๒.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จะต้องทำดุษฎีนิพนธ์ ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

แบบ ๒.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จะต้องทำดุษฎีนิพนธ์ ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

/ทั้งนี้ ดุษฎีนิพนธ์...

สำเนา

-๕-

ทั้งนี้ ดุษฎีนิพนธ์ตามแบบ ๒.๑ และแบบ ๒.๒ ต้องมีมาตรฐานและคุณภาพเดียวกัน
๑๒.๔ ในการศึกษาทั้งแบบ ๑ และ แบบ ๒ บัณฑิตวิทยาลัยอาจกำหนดให้เรียนรายวิชา
เพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการที่สอดคล้องกับลักษณะของสาขาวิชา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์โดย
ไม่นับหน่วยกิตก็ได้

ข้อ ๑๓ การคิดหน่วยกิตการกำหนดหน่วยกิตสำหรับแต่ละรายวิชามีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑๓.๑ รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมงต่อ
ภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๓.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา
ปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๓.๓ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนามที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา
ปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๓.๔ การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ที่ใช้เวลาทำ
โครงการหรือกิจกรรมนั้นไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๓.๕ การค้นคว้าอิสระ (Independent Study) ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมง
ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๓.๖ สารนิพนธ์ (Thematic Paper) หรือวิทยานิพนธ์ (Thesis) หรือดุษฎีนิพนธ์
(Dissertation) ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต
ระบบทวิภาค

ข้อ ๑๔ ในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย ให้ทุกหลักสูตรกำหนดเนื้อหาและ
สาระความรู้ทางพระพุทธศาสนาและการวิจัยให้เป็นกลุ่มวิชาบังคับพื้นฐานแกนของหลักสูตรและกำหนดให้
การปฏิบัติกรรมฐานทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็นเงื่อนไขของหลักสูตรที่นักศึกษาทุกสาขาวิชาต้องศึกษาและ
ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

หมวด ๔

การลงทะเบียนเรียน การยกเว้นรายวิชา และการเพิกถอนรายวิชา

ข้อ ๑๕ การลงทะเบียนเรียน ในภาคการศึกษาปกติ นักศึกษาสามัญจะต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชา
และลงทะเบียนสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๔ หน่วยกิต และไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต
ยกเว้นในกรณีที่นักศึกษามีหน่วยกิตที่เหลือสำหรับลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรน้อยกว่า ๔ หน่วยกิต

/ข้อ ๑๖ การลง...

สำเนา

-๖-

ข้อ ๑๖ การลงทะเบียนรายวิชา

๑๖.๑ การลงทะเบียนเรียนรายวิชาจะกระทำได้ภายใน ๑ สัปดาห์ ก่อนวันเปิดเรียน ของแต่ละภาคการศึกษาหรือตามประกาศที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

การลงทะเบียนเรียนรายวิชาล่าช้าจะกระทำได้ภายใน ๒ สัปดาห์แรกของภาคการศึกษานั้น ยกเว้นในกรณีที่มีเหตุจำเป็นสุดวิสัยให้ไม่อาจลงทะเบียนเรียนรายวิชาภายในเวลาที่กำหนดได้ นักศึกษาสามารถยื่นขอลงทะเบียนเรียนรายวิชาล่าช้าได้โดยการอนุมัติของคณบดีได้และได้รับความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

๑๖.๒ นักศึกษาทดลองศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชาในภาคการศึกษาแรกที่เข้าศึกษา ตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดไม่น้อยกว่า ๔ หน่วยกิต และไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต และต้องเป็นวิชาบังคับ ในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่เข้าศึกษา ไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต

๑๖.๓ นักศึกษาร่วมฟังจะลงทะเบียนเข้าร่วมฟังในรายวิชาแต่ละรายวิชาได้ โดยการอนุมัติของคณบดีและได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ประจำวิชา กรณีรายวิชาใดจำกัดจำนวนผู้เข้าเรียนให้พิจารณา รับลงทะเบียนนักศึกษาร่วมฟังตามลำดับก่อนหลัง

๑๖.๔ นักศึกษาอาจลงทะเบียนรายวิชาในสถานศึกษาอื่นแทนรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือที่หลักสูตรกำหนดให้ลงทะเบียนเรียนแต่ไม่ได้เปิดทำการเรียนการสอนได้ไม่เกิน ๑ ใน ๔ ของจำนวน หน่วยกิตรายวิชาในหลักสูตรที่กำลังศึกษาอยู่ เพื่อนำมาคำนวณค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมได้ โดยการอนุมัติของคณบดีและได้รับความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

ข้อ ๑๗ การลงทะเบียนสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์

๑๗.๑ นักศึกษาจะลงทะเบียนสารนิพนธ์วิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ได้ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๑๗.๒ นักศึกษาระดับปริญญาโทจะมีสิทธิ์ลงทะเบียนและเสนอโครงร่างสารนิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ได้ หลังจากศึกษาในรายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสอบได้สะสมไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นการศึกษาในหลักสูตรที่ไม่ต้องเรียนในรายวิชา

๑๗.๓ นักศึกษาระดับปริญญาเอก จะมีสิทธิ์ลงทะเบียนและเสนอโครงร่างดุษฎีนิพนธ์ได้ หลังจากศึกษาในรายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสอบได้สะสมไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาเอก แบบ ๑ ตามข้อ ๑๒.๓ (๑)

ข้อ ๑๘ การลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษาที่มีจำนวนหน่วยกิตไม่เป็นไปตามข้อ ๑๖ จะกระทำได้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ทั้งนี้ บัณฑิตวิทยาลัยอาจกำหนดจำนวนหน่วยกิตสำหรับการลงทะเบียนเรียนแต่ละภาคการศึกษาของผู้เข้าศึกษาแบบไม่เต็มเวลาได้ โดยเทียบเคียงกันกับจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดในข้อ ๑๖ ในสัดส่วนที่เหมาะสม

/ข้อ ๑๙ ในกรณี...

สำเนา

-๗-

ข้อ ๑๙ ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น เพื่อคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาตามเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตร เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามปรัชญาและ ปณิธาน ของมหาวิทยาลัย สภาวิชาการจะกำหนดให้การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษามีจำนวนหน่วยกิตที่แตกต่างไป จากเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๑๕ ก็ได้ แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา และนักศึกษา ต้องเรียนให้ครบและสอบได้ตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ข้อ ๒๐ กำหนดวันลงทะเบียนเรียน ให้เป็นไปตามประกาศของบัณฑิตวิทยาลัยซึ่งจะประกาศ ให้ทราบเป็นรายภาคการศึกษา

ข้อ ๒๑ การยกเว้นรายวิชา

๒๑.๑ การยกเว้นรายวิชาในหลักสูตรที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ จะกระทำได้ในกรณีต่อไปนี้

(๑) นักศึกษาอาจได้รับการยกเว้นการเรียนรายวิชาในหลักสูตรที่กำลังศึกษาอยู่ หากได้เคยศึกษาและสอบผ่านรายวิชาในหลักสูตรระดับเดียวกันและมีเนื้อหาวิชาเหมือนกันไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ของรายวิชาในหลักสูตรที่กำลังศึกษาอยู่และมีผลการเรียนในรายวิชาที่ศึกษามาแล้วในระดับ S หรือไม่ต่ำกว่าระดับ คะแนน B หรือผลการประเมินในระบบอื่นที่เทียบเท่า

(๒) การยกเว้นรายวิชาให้กระทำได้ไม่เกิน ๑ ใน ๔ ของจำนวนหน่วยกิตของ รายวิชาทั้งหมดในหลักสูตรที่กำลังศึกษาอยู่ โดยไม่นับหน่วยกิตสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์

(๓) รายวิชาที่ขอยกเว้นการเรียนตามข้อ ๒๑.๑ (๑) และ (๒) จะต้องเป็นรายวิชาที่ ได้ศึกษามาแล้วไม่เกิน ๕ ปี ก่อนภาคการศึกษาที่ขอยกเว้นรายวิชา

๒๑.๒ ในการยกเว้นรายวิชา บัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดให้มีการทดสอบความรู้ก่อนการอนุมัติ ให้นักศึกษาได้รับการยกเว้นรายวิชา

๒๑.๓ ในกรณีที่นักศึกษาได้รับอนุมัติให้ยกเว้นการเรียนรายวิชาแล้ว เมื่อนักศึกษาได้ศึกษา และสอบผ่านรายวิชาอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับยกเว้นในหลักสูตรที่กำลังศึกษาอยู่ ให้ถือว่าได้ศึกษาและสอบผ่านรายวิชา ในหลักสูตรโดยครบถ้วนตามจำนวนหน่วยกิตรวมในหลักสูตรนั้นแล้ว เว้นแต่หลักสูตรจะกำหนดให้ต้องศึกษา รายวิชาอื่นเพิ่มเติมให้ครบจำนวนหน่วยกิต

๒๑.๓ คณบดีเป็นผู้อนุมัติการยกเว้นรายวิชา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำ บัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๒๒ การเพิ่ม การเพิกถอน และเปลี่ยนรายวิชา

๒๒.๑ การขอเพิ่มรายวิชาหรือเปลี่ยนรายวิชาจะกระทำได้ภายใน ๒ สัปดาห์แรกของภาค การศึกษา หรือภายในสัปดาห์แรกของการศึกษาภาคฤดูร้อน และได้รับอนุมัติจากคณบดีโดยความเห็นชอบ ของอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๒.๒ การขอเพิกถอนรายวิชาจะกระทำได้ภายใน ๒ สัปดาห์แรกของภาคการศึกษา แต่ไม่ เกิน ๑๒ สัปดาห์แรกของภาคการศึกษา หรือภายใน ๒ สัปดาห์แรกของการศึกษาภาคฤดูร้อนแต่ไม่เกิน ๔ สัปดาห์ แรกของการศึกษาภาคฤดูร้อน และได้รับอนุมัติจากคณบดีโดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

/ข้อ ๒๓ การย้าย...

สำเนา

-๘-

ข้อ ๒๓ การย้ายสาขาวิชา

๒๓.๑ นักศึกษาอาจขอย้ายสาขาวิชาจากสาขาวิชาที่รับเข้าศึกษาครั้งแรก ไปศึกษาในสาขาวิชาอื่นในหลักสูตรระดับเดียวกันของมหาวิทยาลัยได้โดยได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

๒๓.๒ การขอย้ายสาขาวิชาจะกระทำได้เมื่อนักศึกษาได้ศึกษาในสาขาวิชาเดิมมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษา และมีผลการเรียนได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า ๓.๐๐

ทั้งนี้ นักศึกษาที่ขอย้ายสาขาวิชาจะต้องมีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรของสาขาวิชาที่ขอย้ายเข้าไปศึกษา และกระทำได้เพียงครั้งเดียวตลอดเวลาการเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการยกเว้นรายวิชาเรียนในหลักสูตรของสาขาวิชาที่ได้รับอนุมัติให้ย้ายไปศึกษาใหม่ ให้เป็นไปตามข้อ ๒๑

หมวด ๕

สถานภาพและการพ้นสถานภาพนักศึกษา

ข้อ ๒๔ ผู้สมัครเข้าศึกษาจะมีสถานภาพเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยโดยสมบูรณ์ต่อเมื่อได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา และในการขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาผู้สมัครเข้าศึกษาต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๒๕ สถานภาพนักศึกษาผู้ที่บัณฑิตวิทยาลัยรับเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยจะมีสถานภาพเป็นนักศึกษาในสถานภาพใดสถานภาพหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๒๕.๑ นักศึกษาสามัญ หมายถึงผู้ที่สมัครเข้าศึกษาและผ่านการสอบคัดเลือกหรือการคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด และได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยตามประกาศของบัณฑิตวิทยาลัยโดยครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว

ทั้งนี้ เมื่อสิ้นภาคการศึกษาใด นักศึกษาสามัญที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๒.๕๐ ขึ้นไป แต่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จะต้องศึกษาและสอบให้ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมให้ได้ ๓.๐๐ ภายในสองภาคการศึกษาถัดไป สำหรับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตหรือหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และสามภาคการศึกษาถัดไปสำหรับนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทและหลักสูตรปริญญาเอก

ในกรณีที่นักศึกษาได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๒.๕๐ ขึ้นไป แต่ต่ำกว่า ๓.๐๐ ให้มีสถานภาพเป็นนักศึกษาวិทยาทัศน์

๒๕.๒ นักศึกษาทดลองศึกษา หมายถึง ผู้ที่บัณฑิตวิทยาลัยรับเข้าเป็นนักศึกษาทดลองศึกษาในแต่ละสาขาวิชา ซึ่งจะกระทำได้เฉพาะในหลักสูตรระดับปริญญาโทและหลักสูตรระดับปริญญาเอก

/ทั้งนี้ นักศึกษา...

สำเนา

-๙-

ทั้งนี้ นักศึกษาทดลองศึกษาจะต้องมีผลการเรียนได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า ๓.๐๐ และได้สัญลักษณ์ S ในรายวิชาไม่นับหน่วยกิตแล้ว เมื่อสิ้นภาคการศึกษาแรกที่เข้าศึกษาแล้วจะได้รับการพิจารณาให้เปลี่ยนสภาพเป็นนักศึกษาสามัญ

๒๕.๓ นักศึกษาร่วมฟัง บัณฑิตวิทยาลัยอาจพิจารณารับบุคคลอื่นนอกจากนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นนักศึกษาร่วมฟังในบางรายวิชาเป็นครั้งคราวได้ โดยได้รับอนุมัติจาก คณบดี และความเห็นชอบของอาจารย์ประจำรายวิชา

๒๕.๔ นักศึกษาวิจัย บัณฑิตวิทยาลัยอาจพิจารณารับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากสถาบันการศึกษาอื่น ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากสถาบันการศึกษานั้น เพื่อมาทำการศึกษาค้นคว้าเฉพาะเรื่อง เป็นนักศึกษาวิจัยเป็นรายภาคการศึกษาหรือเป็นช่วงเวลาได้โดยได้รับอนุมัติจากคณบดีและความเห็นของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

๒๕.๕ นักศึกษาเรียนข้ามสถาบัน บัณฑิตวิทยาลัยอาจรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาอื่นเป็นนักศึกษาเรียนข้ามสถาบันในมหาวิทยาลัยได้ โดยให้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเพื่อนำผลการเรียนและจำนวนหน่วยกิตไปเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรของสถาบันที่ตนศึกษาอยู่ได้

หลักเกณฑ์การศึกษาข้ามสถาบันให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยกำหนด โดยทำเป็นประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๒๖ การพ้นสถานภาพนักศึกษาจะพ้นสถานภาพการเป็นนักศึกษาในกรณี ดังนี้

๒๖.๑ มรณภาพ หรือ ตาย

๒๖.๒ ได้รับอนุมัติจากคณบดีให้ลาออก

๒๖.๓ ได้รับอนุมัติให้สำเร็จการศึกษา และได้รับประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตรแล้ว

๒๖.๔ นักศึกษาสามัญที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมรายภาคการศึกษา เมื่อสิ้นภาคการศึกษาแรกที่เข้าศึกษาต่ำกว่า ๒.๕๐ หรือได้คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๕๐

๒๖.๕ นักศึกษาที่มีระยะเวลาศึกษาครบตามที่กำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตรแล้ว แต่ยังไม่สามารถสำเร็จการศึกษาได้ และไม่ได้รับอนุญาตให้ขยายระยะเวลาการศึกษา

๒๖.๖ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาโท หรือหลักสูตรปริญญาเอก ซึ่งไม่ได้รับอนุมัติโครงร่างสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์แล้วแต่กรณีจากบัณฑิตวิทยาลัยภายในสองปีการศึกษาแรกที่เข้าศึกษา เว้นแต่คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีไม่ได้รับอนุมัติโครงร่างสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์นั้น เนื่องมาจากเหตุอันจำเป็นและสมควรจะผ่อนผันให้นักศึกษายังไม่ต้องพ้นสถานภาพนักศึกษา

ทั้งนี้ นักศึกษาต้องได้รับอนุมัติโครงร่างสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ภายในภาคการศึกษาถัดไปจากภาคการศึกษาที่ครบกำหนดดังกล่าวข้างต้น

๒๖.๗ นักศึกษามีผลการสอบสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ ไม่ผ่านและไม่ได้รับอนุญาตให้สอบแก้ตัว

/๒๖.๘ นักศึกษาวิจัย...

สำเนา

-๑๐-

๒๖.๘ นักศึกษาวิจัยที่มีผลงานไม่ก้าวหน้า มีความประพฤติไม่เหมาะสม และบัณฑิตวิทยาลัย
พิจารณาเพิกถอนสถานภาพนักศึกษาวิจัย

๒๖.๙ คณบดีสั่งให้พ้นสถานภาพนักศึกษาในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

(๑) ตรวจสอบพบในภายหลังว่าขาดคุณสมบัติเป็นผู้สมัครเข้าศึกษา หรือใช้เอกสาร
อันเป็นเท็จในการสมัครเข้าศึกษา

(๒) บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาให้พ้นสถานภาพนักศึกษาเพราะกระทำผิดวินัย
นักศึกษาร้ายแรง

(๓) ทำการทุจริตอย่างร้ายแรงในการสอบ ซึ่งจะต้องเป็นไปตามข้อบังคับ คุ่มของ
มหาวิทยาลัย

(๔) ไม่ชำระค่าลงทะเบียนหรือค่าธรรมเนียมการศึกษาหรือค่าใช้จ่ายประเภทอื่น ๆ
ตามประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย และคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาให้พ้นสถานภาพการเป็น
นักศึกษา

(๕) ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งของมหาวิทยาลัย หรือคำสั่งของ
บัณฑิตวิทยาลัยที่สั่งการโดยชอบธรรม

๒๖.๑๐ นักศึกษาที่พ้นสถานภาพการเป็นนักศึกษาตามข้อ ๒๖.๙ (๔) และ (๕) ไปแล้ว
ไม่เกิน ๑ ภาคการศึกษา อาจขอคืนสถานภาพนักศึกษาได้ โดยยื่นคำร้องขอคืนสถานภาพนักศึกษาต่อบัณฑิตวิทยาลัย
และได้รับอนุมัติจากคณบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

หมวด ๖

การลาพักการศึกษาและการลาออก

ข้อ ๒๗ การลาพักการศึกษา

๒๗.๑ นักศึกษาอาจขอลาพักการศึกษาได้ เมื่อได้ศึกษาในหลักสูตรนั้นมาแล้วอย่างน้อย ๑
ภาคการศึกษา และมีผลการเรียนได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ และต้องยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษา
ภายใน ๖ สัปดาห์แรกนับจากวันเปิดภาคการศึกษา

๒๗.๒ นอกจากการลาพักการศึกษาตามข้อ ๒๗.๑ นักศึกษาอาจขอลาพักการศึกษาเป็นกรณี
พิเศษได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ถูกเกณฑ์หรือระดมเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

(๒) เจ็บป่วยจนต้องพักรักษาตัวเป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่า ๓ สัปดาห์ตามคำสั่งแพทย์
โดยมีใบรับรองแพทย์จากสถานพยาบาล

/(๓) มีเหตุจำเป็น...

สำเนา

-๑๑-

(๓) มีเหตุจำเป็นสุดวิสัยอื่นและต้องแสดงเหตุผลหรือหลักฐานของเหตุจำเป็นนั้นได้ ทั้งนี้ การขอลาพักการศึกษาเป็นกรณีพิเศษตามข้อ ๒๗.๒ นักศึกษาต้องยื่นคำร้องขอลาพัก การศึกษาต่อคณบดีภายใน ๓ สัปดาห์นับจากปรากฏเหตุของการลาพักการศึกษา แต่ต้องไม่ช้ากว่าวันสุดท้าย ของการเรียนในภาคการศึกษานั้น

๒๗.๓ คณบดีเป็นผู้อนุมัติการลาพักการศึกษาของนักศึกษา โดยความเห็นชอบของอาจารย์ ที่ปรึกษาและการอนุมัติให้ลาพักการศึกษาตามข้อ ๒๗.๑ และ ๒๗.๒ ให้กระทำได้ไม่เกินครั้งละ ๒ ภาคการศึกษา ติดต่อกัน ถ้านักศึกษายังมีความจำเป็นต้องขอลาพักการศึกษาต่อให้ยื่นคำร้องใหม่

๒๗.๔ ในกรณีที่นักศึกษาได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา

(๑) ให้นับระยะเวลาที่ลาพักการศึกษารวมเวลาการศึกษาด้วย เว้นแต่นักศึกษาได้รับ อนุมัติให้ลาพักตามข้อ ๒๗.๒ (๑)

(๒) ต้องชำระค่ารักษาสถานภาพเป็นนักศึกษาทุกภาคการศึกษาในระหว่างการได้รับ อนุมัติให้ลาพักการศึกษา

(๓) เมื่อจะกลับเข้าศึกษาใหม่จะต้องยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาต่อคณบดีบัณฑิต วิทยาลัยไม่น้อยกว่า ๑ สัปดาห์ โดยจะต้องได้ชำระค่ารักษาสถานภาพนักศึกษาระหว่างการได้รับอนุมัติให้ลาพัก การศึกษาตามข้อ ๒๗.๔ (๒)

ข้อ ๒๘ การลาออกนักศึกษที่ประสงค์จะลาออกจากการเป็นนักศึกษา ให้ยื่นคำร้องขอลาออกพร้อม ด้วยใบปลอดพันธะต่อคณบดี โดยนักศึกษายังคงมีสถานภาพเป็นนักศึกษาอยู่จนกว่าคณบดีจะได้อนุมัติให้ลาออก

หมวด ๗

การวัดและการประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๒๙ นักศึกษาต้องได้รับการประเมินผลการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ของรายวิชา และเข้า สอบทุกครั้งที่มีการสอบทุกประเภท

๒๙.๑ นักศึกษาจะต้องเข้าสอบรายวิชาทุกรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษา เว้นแต่รายวิชาที่ลงทะเบียนเป็นผู้ร่วมฟังหรือรายวิชาที่ได้รับอนุมัติให้เพิกถอนรายวิชา หรือเมื่อนักศึกษาได้รับ อนุมัติให้ลาพักการศึกษา

กำหนดการสอบให้เป็นไปตามตารางสอบตามประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย ยกเว้นในกรณีที่ อาจารย์ประจำรายวิชาจะกำหนดให้มีการสอบนอกตารางสอบของบัณฑิตวิทยาลัยก็ได้ โดยการอนุมัติของคณบดี

๒๙.๒ นักศึกษาที่จะมีสิทธิ์เข้าสอบในแต่ละรายวิชา จะต้องใช้เวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐ ของรายวิชานั้น เว้นแต่อาจารย์ประจำรายวิชาอนุญาตโดยความเห็นชอบของคณบดี

/ข้อ ๓๐ การประเมินผล...

สำเนา

-๑๒-

ข้อ ๓๐ การประเมินผลการศึกษา

๓๐.๑ การประเมินผลการศึกษาของแต่ละรายวิชาจะกระทำเป็นระดับชั้นซึ่งมีความหมายและค่าระดับคะแนนโดยใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

ระดับคะแนน (เกรด)	ความหมาย	ค่าระดับคะแนน
A	ดีเยี่ยม (Excellent)	๔.๐
B ⁺	ดีมาก (Very Good)	๓.๕
B	ดี (Good)	๓.๐
C ⁺	ดีพอใช้ (Fairly Good)	๒.๕
C	พอใช้ (Fair)	๒.๐
D ⁺	ค่อนข้างอ่อน (Poor)	๑.๕
D	อ่อน (Very Poor)	๑.๐
F	ผลการประเมินขั้นตก (Fail)	๐.๐

๓๐.๒ ในกรณีที่ไม่สามารถประเมินผลเป็นระดับคะแนนหรือค่าระดับคะแนนดังกล่าวข้างต้นให้ประเมินผลการศึกษาโดยใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

- (๑) สัญลักษณ์ I หมายถึง การวัดผลไม่สมบูรณ์ (Incomplete)
- (๒) สัญลักษณ์ IP หมายถึง การสอนยังไม่สิ้นสุด (In Progress)
- (๓) สัญลักษณ์ S หมายถึง ผลการประเมินเป็นที่พอใจ (Satisfactory)
- (๔) สัญลักษณ์ U หมายถึง ผลการประเมินไม่เป็นที่พอใจ (Unsatisfactory)
- (๕) สัญลักษณ์ V หมายถึง การร่วมฟังการบรรยาย (Visitor)
- (๖) สัญลักษณ์ W หมายถึง การถอนรายวิชาโดยได้รับอนุมัติ (Withdrawn)
- (๗) สัญลักษณ์ M หมายถึง การขาดสอบ (Missing)
- (๘) สัญลักษณ์ N หมายถึง ยังไม่ได้รับผลการประเมิน (No Report)

๓๐.๓. การให้ระดับคะแนน A, B⁺, B, C⁺, C, D⁺, D, หรือ F จะกระทำได้ในกรณีที่ป็นรายวิชาที่นักศึกษาเข้าสอบและ/หรือมีผลงานที่ประเมินค่าได้ตามระดับคะแนน

๓๐.๔ การให้ F นอกจากกรณีข้อ ๓๐.๑ แล้ว จะกระทำได้ในกรณี ดังนี้

- (๑) นักศึกษาขาดสอบโดยไม่ได้รับอนุมัติจากคณบดี
- (๒) นักศึกษาไม่มีสิทธิ์เข้าสอบเนื่องจากได้รับการตัดสินว่ามีเวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ในรายวิชานั้น
- (๓) นักศึกษากระทำการทุจริตในการสอบ หรือทำผิดระเบียบการสอบและได้รับการตัดสินให้สอบตกในรายวิชานั้น
- (๔) เมื่อเปลี่ยนจาก I ในกรณีที่ไม่มีผลการประเมินผลการศึกษา หรือผลงานภายในสองสัปดาห์แรกของภาคการศึกษาถัดไปที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียน

/ (๕) เมื่อเปลี่ยน...

สำเนา

-๑๓-

(๕) เมื่อเปลี่ยนจาก M ในกรณีที่นักศึกษาไม่สามารถแสดงหลักฐานที่สมบูรณ์ในการขาดสอบได้ภายในสองสัปดาห์แรกของภาคการศึกษาถัดไป

๓๐.๕ การให้ I จะกระทำได้ในกรณี ดังนี้

(๑) นักศึกษามีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ แต่มิได้เข้าสอบ เพราะป่วยหรือเหตุสุดวิสัยและได้รับอนุมัติจากคณบดี

(๒) นักศึกษาปฏิบัติงานอันเป็นส่วนประกอบของรายวิชานั้นยังไม่สมบูรณ์

๓๐.๖ การให้ P จะกระทำได้เมื่อสิ้นภาคการศึกษาที่หนึ่งที่นักศึกษาลงทะเบียนในรายวิชาที่มีการสอน และ/หรือการทำงานต่อเนื่องกันไม่เกินสองภาคการศึกษา

๓๐.๗ การให้ S จะกระทำได้เมื่อผลการประเมินเป็นที่พอใจในกรณี ดังนี้

(๑) ในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดไว้ว่ามีการประเมินผลอย่างไม่เป็นลำดับ ชั้นหรือกำหนดไว้ว่าไม่นับหน่วยกิต

(๒) ในการประเมินผลการทำสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ในแต่ละภาคการศึกษา

๓๐.๘ การให้ U จะกระทำได้เมื่อผลการประเมินรายวิชาที่ไม่นับหน่วยกิตหรือ การทำสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ไม่เป็นที่พอใจ

๓๐.๙ การให้ V จะกระทำได้ในรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนเป็นผู้ร่วมฟังการบรรยายตามข้อ ๑๖.๓ และอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าได้ให้ความสนใจต่อการเรียนอย่างเพียงพอ

๓๐.๑๐ การให้ W ในรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนจะกระทำได้ในกรณี ดังนี้

(๑) นักศึกษาได้รับความเห็นชอบให้ถอนรายวิชานั้นตามข้อ ๒๑

(๒) นักศึกษาป่วยก่อนที่การเรียนในภาคการศึกษานั้นจะสิ้นสุดลง และยังป่วยอยู่จนเป็นเหตุให้ไม่สามารถเข้าสอบในบางรายวิชาหรือทั้งหมดได้ และอาจารย์ประจำวิชาเห็นว่าการศึกษาของนักศึกษาผู้นั้นขาดเนื้อหาส่วนที่สำคัญ

(๓) นักศึกษาได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา

(๔) นักศึกษาถูกสั่งพักการศึกษาในภาคการศึกษานั้นด้วยเหตุผลอื่น นอกจากการกระทำผิดระเบียบหรือข้อบังคับ หรือคำสั่งเกี่ยวกับการสอบที่บัณฑิตวิทยาลัยใช้บังคับอยู่

(๕) นักศึกษาได้รับอนุมัติให้เปลี่ยนจาก I ที่ได้ตามข้อ ๓๐.๕ หากปรากฏว่าการป่วยหรือเหตุสุดวิสัยนั้นยังไม่สิ้นสุดภายในสองสัปดาห์แรกของภาคถัดไปที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียน

(๖) ในรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนเป็นผู้ร่วมฟัง และอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าไม่ได้ให้ความสนใจต่อการเรียนเพียงพอ

(๗) ในรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนโดยผิดระเบียบหรือผิดเงื่อนไขของหลักสูตร

/๓๐.๑๑ การให้...

สำเนา

-๑๔-

๓๐.๑๑ การให้ M จะกระทำได้ในรายวิชาที่นักศึกษาขาดสอบ แต่ยังไม่สามารถแสดงหลักฐานที่สมบูรณ์ในการขาดสอบได้

๓๐.๑๒ การให้ N จะกระทำได้เฉพาะในรายวิชาที่บัณฑิตวิทยาลัยยังไม่ประเมินผลการศึกษาหรือรายวิชาที่ยังไม่ได้รับรายงานผลการประเมินการศึกษิตตามระยะเวลาที่กำหนด

ข้อ ๓๑ การประเมินผลการศึกษา ให้กระทำเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา

ข้อ ๓๒ การประเมินผลสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ที่อยู่ระหว่างการเรียบเรียงให้ใช้สัญลักษณ์ IP (In Progress)

ข้อ ๓๓ การประเมินผลสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ที่ได้ทำเสร็จสมบูรณ์แล้วมี ๔ ระดับ คือ ดีมาก (Very Good) ดี (Good) ผ่าน (Pass) ตก (Fail)

ข้อ ๓๔ การคำนวณค่าระดับคะแนน

๓๔.๑ การคำนวณระดับคะแนนให้กระทำเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา และจะต้องประกาศผลให้แล้วเสร็จก่อนการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาถัดไป

๓๔.๒ การนับจำนวนหน่วยกิตเพื่อใช้ในการคำนวณค่าระดับคะแนนเฉลี่ยให้คำนวณจากรายวิชาที่นับหน่วยกิตและมีการประเมินผลเป็นสัญลักษณ์ A, B⁺, B, C⁺, C, D⁺, D และ F และสำหรับรายวิชาที่ได้สัญลักษณ์ F ให้บันทึกผลการศึกษาในใบรายงานผลการศึกษาและนำจำนวนหน่วยกิตของรายวิชานั้นมาคำนวณในค่าระดับคะแนนเฉลี่ยด้วย

๓๔.๓ การนับจำนวนหน่วยกิตสะสมของนักศึกษาเพื่อให้ครบหลักสูตรให้นับเฉพาะหน่วยกิตของรายวิชาที่สอบได้เท่านั้น

๓๔.๔ ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยมี ๒ ประเภท ดังนี้

(๑) ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยรายภาคศึกษา (Semester Grade Point Average =SEM-GPA) ให้คำนวณจากผลการศึกษานักศึกษาในภาคการศึกษานั้น โดยเอาผลรวมของผลคูณของจำนวนหน่วยกิตกับค่าระดับคะแนนของทุกรายวิชาหารด้วยผลรวมของหน่วยกิตของรายวิชาที่ศึกษาในภาคการศึกษานั้น

(๒) ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (Cumulative Grade Point Average=CUM-GPA) ให้คำนวณจากผลการศึกษานักศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนถึงภาคการศึกษาสุดท้าย โดยเอาผลรวมของผลคูณของจำนวนหน่วยกิตกับค่าระดับคะแนนของแต่ละรายวิชาที่ศึกษาทั้งหมดหารด้วยผลรวมของหน่วยกิตของรายวิชาที่ศึกษาทั้งหมด

หมวด ๘

มาตรฐานอาจารย์ งานสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์

ข้อ ๓๕ มาตรฐานอาจารย์

คุณวุฒิ คุณสมบัติและผลงานทางวิชาการของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

/ข้อ ๓๖ อาจารย์...

สำเนา

-๑๕-

ข้อ ๓๖ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์ มี ๒ ประเภท ดังนี้

๓๖.๑ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์หลัก ต้องเป็น อาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งมีคุณวุฒิ คุณสมบัติและผลงานทางวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

๓๖.๒ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์ร่วม ในกรณีที่มีอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่เป็นอาจารย์ประจำและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย ต้องมีคุณวุฒิ คุณสมบัติและผลงานทางวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

ทั้งนี้ ภาระงานของอาจารย์ที่ปรึกษาและภาระงานของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ ให้บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา และทำเป็นประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๓๗ อาจารย์ผู้สอบสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์

๓๗.๑ หลักสูตรปริญญาโท ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย รวมไม่น้อยกว่า ๓ รูป/คน ทั้งนี้ ประธานกรรมการสอบต้องไม่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลักหรืออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

๓๗.๒ หลักสูตรปริญญาเอก ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ รูป/คน ทั้งนี้ ประธานกรรมการสอบต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

คุณวุฒิ คุณสมบัติและผลงานทางวิชาการของอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

ข้อ ๓๘ การเสนอโครงร่างสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ให้เป็นไปตามบัณฑิตวิทยาลัย กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย และทำเป็นประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๓๙ รูปแบบของสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์ การส่งรูปเล่ม ลิขสิทธิ์ในงานสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการทำสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ให้ เป็นไปตามบัณฑิตวิทยาลัยกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย และทำเป็นประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๔๐ นักศึกษาอาจทำสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ ก็ได้ตามเงื่อนไขของหลักสูตร โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาและได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

สำเนา

-๑๖-

หมวด ๙

การสำเร็จการศึกษาและการให้ปริญญา

ข้อ ๔๑ เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

๔๑.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตหรือประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ต้องศึกษาครบตามจำนวนหน่วยกิตและสอบได้จำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า

๔๑.๒ หลักสูตรปริญญาโท

(๑) แผน ก แบบ ก ๑

๑) นักศึกษาต้องเสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการสอบที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้งและต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

๒) วิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามหลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

(๒) แผน ก แบบ ก ๒

๑) นักศึกษาต้องศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร และสอบได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า

๒) เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการสอบที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้ง และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

๓) วิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามหลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ หรือนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการโดยบทความที่นำเสนอฉบับสมบูรณ์ (Full Paper) ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings) ดังกล่าว

(๓) แผน ข

๑) นักศึกษาต้องศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร และสอบได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และสอบผ่านการสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียนและ/หรือปากเปล่าในสาขาวิชานั้น

๒) นักศึกษาต้องเสนอรายงานการค้นคว้าอิสระหรือสารนิพนธ์ด้วยการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการสอบที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้งและต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

๓) รายงานการค้นคว้าอิสระหรือสารนิพนธ์ต้องได้รับการเผยแพร่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่สืบค้นได้

/๔๑.๓ หลักสูตร...

สำเนา

-๑๗-

๔๑.๓ หลักสูตรปริญญาเอก

(๑) แบบ ๑

๑) นักศึกษาต้องสอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำดุษฎีนิพนธ์

๒) ต้องเสนอดุษฎีนิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการสอบที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้งซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบันและเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

๓) ผลงานดุษฎีนิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามหลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ อย่างน้อย ๒ เรื่อง

(๒) แบบ ๒

๑) นักศึกษาต้องศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร และสอบได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า

๒) ต้องสอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำดุษฎีนิพนธ์

๓) ต้องเสนอดุษฎีนิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการสอบที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้งซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบันและเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

๔) ผลงานดุษฎีหรือส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามหลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

(๓) นักศึกษาหลักสูตรปริญญาเอกทั้งแบบ ๑ และ แบบ ๒ ต้องสอบผ่านภาษาอังกฤษหรือมีผลการทดสอบภาษาอังกฤษตามเกณฑ์มาตรฐานความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ทั้งนี้ ในกระบวนการทำดุษฎีนิพนธ์ก่อนการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย บัณฑิตวิทยาลัย อาจกำหนดให้นักศึกษาหลักสูตรปริญญาเอกเสนอผลงานดุษฎีนิพนธ์ต่อที่ประชุม (Public Hearing) เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เข้าร่วมรับฟังการนำเสนอก็ได้ และหลักสูตรสาขาวิชาใด จะต้องให้นักศึกษาเสนอผลงานดุษฎีนิพนธ์ต่อที่ประชุม (Public Hearing) หลักเกณฑ์และวิธีการเสนอผลงานดุษฎีนิพนธ์ต่อที่ประชุม (Public Hearing) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยกำหนดโดยทำเป็นประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย

/ข้อ ๔๒ นักศึกษา...

สำเนา

-๑๘-

ข้อ ๔๒ นักศึกษาจะเป็นผู้สำเร็จการศึกษาอย่างสมบูรณ์ต่อเมื่อได้ศึกษาครบถ้วนตามหลักสูตร และได้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งของมหาวิทยาลัยหรือของบัณฑิตวิทยาลัย รวมทั้งได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของหลักสูตรโดยครบถ้วนและสภามหาวิทยาลัยได้อนุมัติปริญญาให้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว

ทั้งนี้ วันจบการศึกษาให้ถือเอาวันสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายที่คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์อนุมัติผลการสอบ

ข้อ ๔๓ การให้ปริญญา นักศึกษาที่จะได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรบัณฑิตต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้
๔๓.๑ สอบได้จำนวนหน่วยกิตครบตามหลักสูตรในสาขาวิชาที่ศึกษาและได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๓.๐๐ ขึ้นไป และได้ปฏิบัติตามครบถ้วนตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามข้อ ๔๑ และข้อ ๔๒ รวมทั้งได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของหลักสูตรโดยครบถ้วนแล้ว

๔๓.๒ มีความประพฤติเรียบร้อยเหมาะสมกับปริญญาที่ได้รับ

๔๓.๓ ไม่มีหนี้สินค้างชำระกับมหาวิทยาลัย

๔๓.๔ ผ่านการปฏิบัติกรรมฐานตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๔๔ การขอรับปริญญาหรือประกาศนียบัตรบัณฑิต

นักศึกษาที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ ๔๓ จะต้องยื่นคำร้องขอรับปริญญาหรือประกาศนียบัตรบัณฑิตต่อนายทะเบียนของมหาวิทยาลัยภายในระยะเวลาที่กำหนด มิฉะนั้นจะต้องเสียค่าปรับตามประกาศมหาวิทยาลัย และอาจไม่ได้รับการพิจารณาเสนอชื่อต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่ออนุมัติปริญญาในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๔๕ คนบดี่ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้เสนอรายชื่อ นักศึกษาที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ ๔๓ ให้เป็นผู้สมควรได้รับปริญญาต่อนายทะเบียนของมหาวิทยาลัย เพื่อเสนอสภาวิชาการพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอสภามหาวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติปริญญา

หมวด ๑๐

ค่าหน่วยกิตและค่าบำรุงการศึกษา

ข้อ ๔๖ ค่าใช้จ่ายในการศึกษาและการบริหารการศึกษา ค่าหน่วยกิต ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง การศึกษา และค่าใช้จ่ายอื่นใดเกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัย กำหนด โดยความเห็นชอบของสภาวิชาการ และทำเป็นประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๔๗ กรณีมีความจำเป็นนักศึกษาที่ไม่สามารถชำระค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษาและหรือ ค่าธรรมเนียมทางการศึกษาได้ทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ยื่นเรื่องขอม่อนผันการชำระค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษา และหรือค่าธรรมเนียมทางการศึกษา

/การขอม่อนผัน...

ก้าเมา

-๑๙-

การขอผ่อนผันการชำระค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษา และหรือค่าธรรมเนียมทางการศึกษา ให้ยื่นขอผ่อนผันต่อคณบดีและอธิการบดีหรือผู้ที่อธิการบดีมอบหมายเป็นผู้อนุมัติการขอผ่อนผันชำระค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษาและหรือค่าธรรมเนียมทางการศึกษา ทั้งนี้จะต้องไม่เกินก่อนสอบปลายภาคการศึกษา และไม่ได้รับยกเว้นค่าปรับการลงทะเบียนล่าช้า

ข้อ ๔๘ นักศึกษาที่อยู่ระหว่างรอรับเงินทุนการศึกษาทุกประเภทจะได้รับผ่อนผันการชำระค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษาและหรือค่าธรรมเนียมทางการศึกษา จนกว่าจะได้รับเงินทุนการศึกษา โดยนักศึกษาจะต้องยื่นเรื่องขอผ่อนผันการชำระตามข้อ ๔๗ วรรคสอง พร้อมเอกสารหลักฐานการได้รับทุนการศึกษา ทั้งนี้จะต้องไม่เกินก่อนสอบปลายภาคการศึกษา

ข้อ ๔๙ มหาวิทยาลัยอาจพิจารณา ยกเว้นค่าหน่วยกิตและหรือค่าบำรุงการศึกษาบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนดโดยทำเป็นประกาศของมหาวิทยาลัย

หมวด ๑๑

การประกันคุณภาพและพัฒนาหลักสูตร

ข้อ ๕๐ การประกันคุณภาพและพัฒนาหลักสูตร

๕๐.๑ ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย ๖ ด้าน คือ การกำกับมาตรฐาน, บัณฑิต, นักศึกษา, คณาจารย์, หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

๕๐.๒ มาตรฐานความรู้ภาษาอังกฤษให้มหาวิทยาลัยจัดให้มีระบบมาตรฐานความรู้ภาษาอังกฤษ และกำหนดเกณฑ์มาตรฐานความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษา ซึ่งสามารถเทียบเคียงกันได้กับมาตรฐานความรู้ภาษาอังกฤษตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ทั้งนี้ นักศึกษาจะต้องมีผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและผ่านการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาวิชาการกำหนด โดยทำเป็นประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๕๑ การพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาอาจารย์

๕๑.๑ ให้ทุกหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินงานของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตรหรือทุกรอบ ๕ ปี

๕๑.๒ ให้บัณฑิตวิทยาลัยจัดวางระบบผู้สอน การส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ การกำหนดผู้สอนโดยคำนึงถึงมาตรฐานและคุณภาพของอาจารย์ ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา

/ข้อ ๕๒ การบริหาร...

สำเนา

-๒๐-

ข้อ ๕๒ การบริหารและการจัดการศึกษา

๕๒.๑ โครงสร้างและรูปแบบการบริหาร การบริหารหลักสูตรและการจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตและวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามโครงสร้างและรูปแบบการบริหารที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยทำเป็นประกาศของมหาวิทยาลัย

๕๒.๒ การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และมีคุณภาพในระดับเดียวกันทั้งในส่วนกลาง วิทยาเขตและวิทยาลัย

ข้อ ๕๓ ให้บัณฑิตวิทยาลัยจัดวางระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีผู้เรียนมีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพ มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมทั้งระบบการกำกับติดตามประเมินผลความก้าวหน้าทางวิชาการของนักศึกษาให้สามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาการศึกษาของหลักสูตร

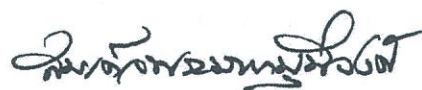
บทเฉพาะกาล

ข้อ ๕๔ ให้ใช้ระเบียบนี้สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มหาวิทยาลัยรับเข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

สำหรับนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยรับเข้าศึกษาก่อนปีการศึกษา ๒๕๕๙ ให้ใช้ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖ หรือให้ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่มีผลบังคับใช้สำหรับนักศึกษาที่รับเข้าศึกษาก่อนปีการศึกษา ๒๕๕๙ ไปจนกว่าจะสำเร็จการศึกษา

ทั้งนี้ ในระหว่างที่ยังไม่ได้ออกประกาศหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามระเบียบนี้ ให้ใช้ประกาศหรือหลักเกณฑ์ที่ออกโดยอาศัยระเบียบของมหาวิทยาลัยว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลงบังคับไปพลางจนกว่าจะได้ออกประกาศหรือหลักเกณฑ์ตามระเบียบฉบับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙

(สมเด็จพระมหามุนีวงศ์)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำเนา

-๒๑-

หมายเหตุ : เหตุผลที่ประกาศใช้ระเบียบนี้ เนื่องจากคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ประกาศใช้หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีการปรับปรุงมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ประเมินคุณภาพ แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้ยกเลิกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และประกาศใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ มหาวิทยาลัยจึงปรับปรุงแก้ไขระเบียบมหาวิทยาลัยว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและเกณฑ์การประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา จึงประกาศใช้ระเบียบนี้

